

**LOKALNY PLAN
DEINSTYTUCJONALIZACJI
USŁUG SPOŁECZNYCH
GMINY ŻUKOWO NA LATA
2027-2031**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Wstęp.....	4
1.2. Zgodność z dokumentami strategicznymi	5
2. Podstawowe informacje o gminie	6
2.1. Lokalizacja	6
2.2. Struktura demograficzna gminy	6
3. Potrzeby społeczne w świetle badań ankietowych.....	8
3.1. Cel badania, grupa badana i metodologia	8
3.2. Badanie dorosłych mieszkańców	8
3.2.1. Charakterystyka grupy badanej	8
3.2.2. Potrzeby w zakresie usług społecznych – problemy w środowisku lokalnym	10
3.2.3. Korzystanie przez mieszkańców z pomocy społecznej i wiedza na temat usług społecznych	13
3.2.4. Pojmowanie pojęcia deinstytucjonalizacji	14
3.2.5. Najlepsze formy pomocy osobom potrzebującym	16
3.2.6. Bariery w dostępie do usług społecznych	18
3.2.7. Najpilniejsze formy wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie	19
3.2.8. Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie psychicznym	20
3.2.9. Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie bezdomności	20
3.2.10. Usługi i działania, które mieszkańcy chcieliby rozwijać w gminie	22
3.3. Podsumowanie	23
4. Realizacja usług społecznych w gminie	26
4.1. Organizacja systemu usług społecznych	26
4.2. Usługi społeczne dla dzieci, młodzieży i rodzin	27
4.3. Usługi dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.....	28
4.4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	29
4.5. Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne.....	29
4.6. Usługi w obszarze zdrowia psychicznego, uzależnień i przeciwdziałania przemocy...	30
4.7. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.....	31
4.8. Usługi dzienne, aktywizacyjne i integracyjne	31
4.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej	32
4.10. Podsumowanie realizacji usług społecznych	33
5. Rekomendacje działań.....	33
5.1. Obszar interwencji: Osoby starsze	33
5.2. Obszar interwencji: Osoby z niepełnosprawnościami	34
5.3. Obszar interwencji: Osoby w kryzysie psychicznym	34
5.4. Obszar interwencji: osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	35
5.5. Obszar interwencji: Rodzina, dzieci i młodzież	35
6. Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych.....	36
6.1. Obszary deinstytucjonalizacji usług, cele i kierunki działania.....	36
6.2. Zasady realizacji Planu.....	49

6.3. Zasoby gminy	49
6.4. Monitoring i aktualizacja	50
6.5. Ewaluacja	54
6.6. Źródła finansowania	54
7. Podsumowanie i uzasadnienie.....	55
Spis wykresów.....	57
Spis tabel	57

1. WPROWADZENIE

1.1. WSTĘP

Proces deinstytucjonalizacji stanowi współcześnie bardzo istotny i szeroko dyskutowany kierunek zmian w prowadzeniu polityki społecznej. Pojęcie deinstytucjonalizacji zostało zdefiniowane w dokumencie pn. „Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 15 czerwca 2022 roku. Zgodnie z zawartą w nim definicją deinstytucjonalizacja polega na „rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań, które umożliwią niezależne życie osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie psychicznym i innym osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a dzieciom życie pod opieką rodzinną lub pod opieką zbliżoną do rodzinnej” (s. 96).

Lokalny plan deinstytucjonalizacji zakłada priorytetowe traktowanie usług społecznych realizowanych w społeczności lokalnej i środowisku zamieszkania, przed usługami o charakterze stacjonarnym. Oznacza to dążenie do rozwijania usług zindywidualizowanych, w tym również działań profilaktycznych, które mogą ograniczać konieczność obejmowania osób opieką instytucjonalną. Nadrzędnym celem Planu jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na poziomie gminy, zarówno w zakresie podejmowania niezbędnych interwencji, jak i realizacji działań o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo (zwany dalej „Planem”) został opracowany w odpowiedzi na współczesne wyzwania stojące przed polityką społeczną. Wśród najważniejszych należy wskazać niekorzystne trendy demograficzne, wzrost liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób z niepełnosprawnościami, zmiany zachodzące na rynku pracy oraz w obrębie rodziny, a także pojawianie się nowych form wykluczenia społecznego.

W Planie zawarto analizę aktualnego stanu opieki instytucjonalnej w gminie Żukowo. Ponadto określono cele i działania niezbędne do przeprowadzenia procesu deinstytucjonalizacji, a także zaplanowano system monitorowania i ewaluacji postępów w tym zakresie. Plan skierowany jest do wszystkich interesariuszy zaangażowanych w proces deinstytucjonalizacji, w tym do organów administracji publicznej, instytucji opiekuńczych, podmiotów ekonomii społecznej oraz społeczności lokalnej.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo na lata 2027–2031 został przygotowany w oparciu o „Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”, opracowane w ramach projektu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”.

1.2. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Plan został opracowany z uwzględnieniem dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu ogólnopolskim i lokalnym:

- Ogólnoeuropejskie Wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności,
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030, z perspektywą do 2035 r.; wprowadzona Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r.,
- Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Krajowy Program przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027,
- Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów”,
- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka Wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego,
- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żukowo.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

2.1. LOKALIZACJA

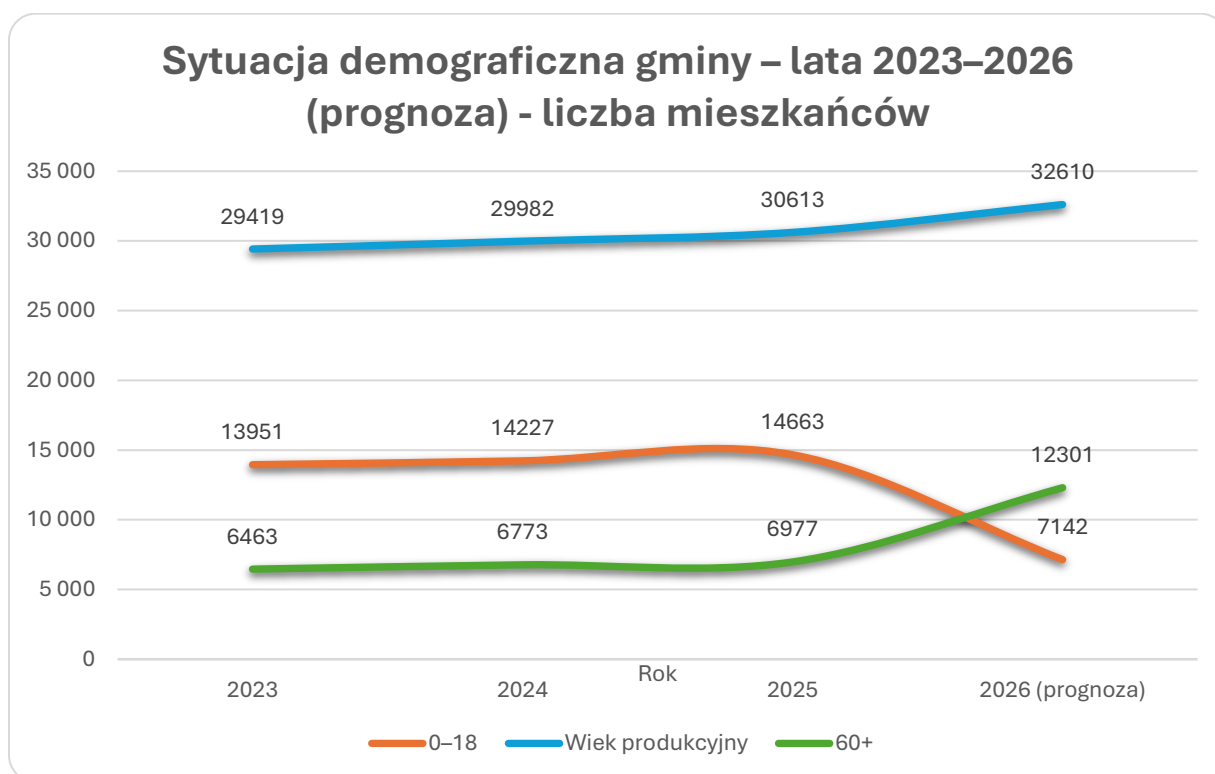
Gmina Żukowo to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa pomorskiego, powiatu kartuskiego. Gmina Żukowo ma 51 577 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 39,4% ludności powiatu. Gmina stanowi 14,6% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Żukowo¹.

2.2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY

Analiza danych przedstawionych na wykresie pokazuje, że w latach 2023–2025 następował wzrost liczby mieszkańców we wszystkich analizowanych grupach wieku. Liczba osób w wieku produkcyjnym zwiększyła się z 29 419 w 2023 r. do 30 613 w 2025 r., liczba osób w wieku 0–18 lat wzrosła z 13 951 do 14 663, natomiast liczba osób w wieku 60 lat i więcej zwiększyła się z 6 463 do 6 977. Prognoza na 2026 r. wskazuje na dalszy wzrost liczebności grupy w wieku produkcyjnym oraz osób w wieku 60 lat i więcej, przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku 0–18 lat. Wykres wskazuje tym samym na postępujące zmiany w strukturze wieku mieszkańców, w tym wzrost znaczenia populacji osób starszych. Z punktu widzenia planowania lokalnej polityki społecznej oznacza to konieczność dalszego rozwijania usług dostosowanych do potrzeb osób starszych oraz wzmacniania wsparcia środowiskowego i usług umożliwiających mieszkańcom jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zukowo

Wykres 1 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY – LATA 2023–2026 (PROGNOZA)

Źródło: Prezentacja „Ocena zasobów pomocy społecznej i działalność GOPS za rok 2025”, s. 2. Wartości dla 2026 r. przedstawiono w materiale jako prognozę.

3. POTRZEBY SPOŁECZNE W ŚWIELE BADAŃ ANKIETOWYCH

3.1. CEL BADANIA, GRUPA BADANA I METODOLOGIA

Sformułowanie celów w niniejszym Planie zostało poprzedzone pracą diagnostyczną. W 2026 r. przeprowadzono badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców Gminy Żukowo.

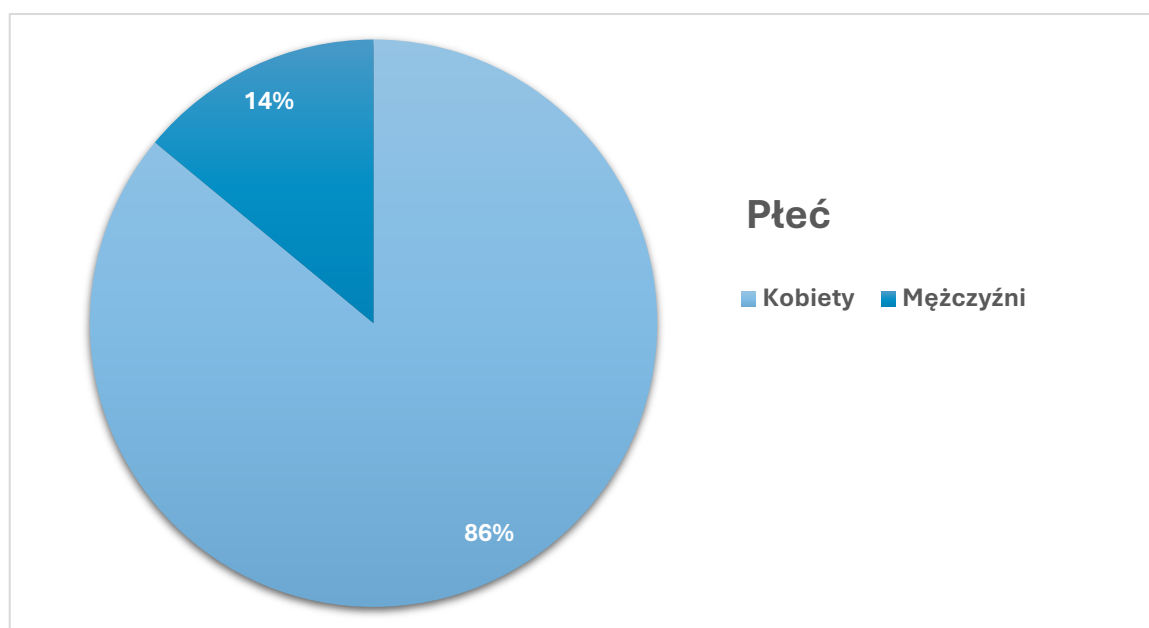
Badania zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pośrednictwem techniki CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*), polegającej na przeprowadzeniu ankiety dostępnej w formie online. Pozwala ona na pełną anonimowość respondentów. Anketowani byli informowani o anonimowym charakterze badania oraz o możliwości odstąpienia od badania na każdym jego etapie.

3.2. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

3.2.1. CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

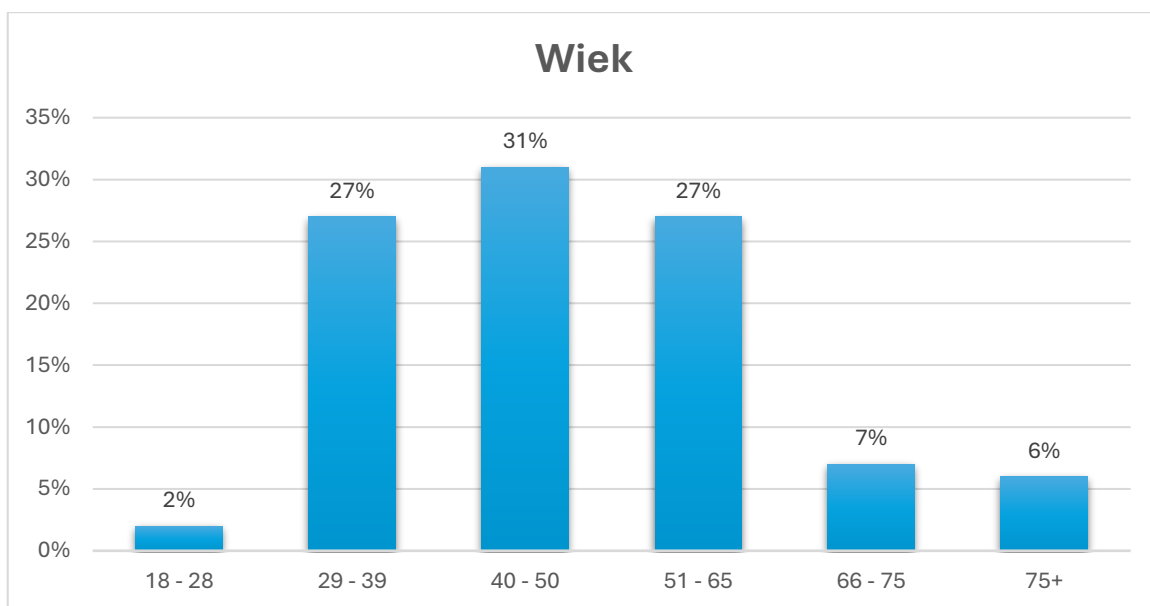
Na pytania ankietowe odpowiedziało 91 pełnoletnich mieszkańców Gminy Żukowo. W grupie badanej większość stanowiły kobiety (86%).

Wykres 2 Rozkład płci w grupie ankietowanych dorosłych mieszkańców

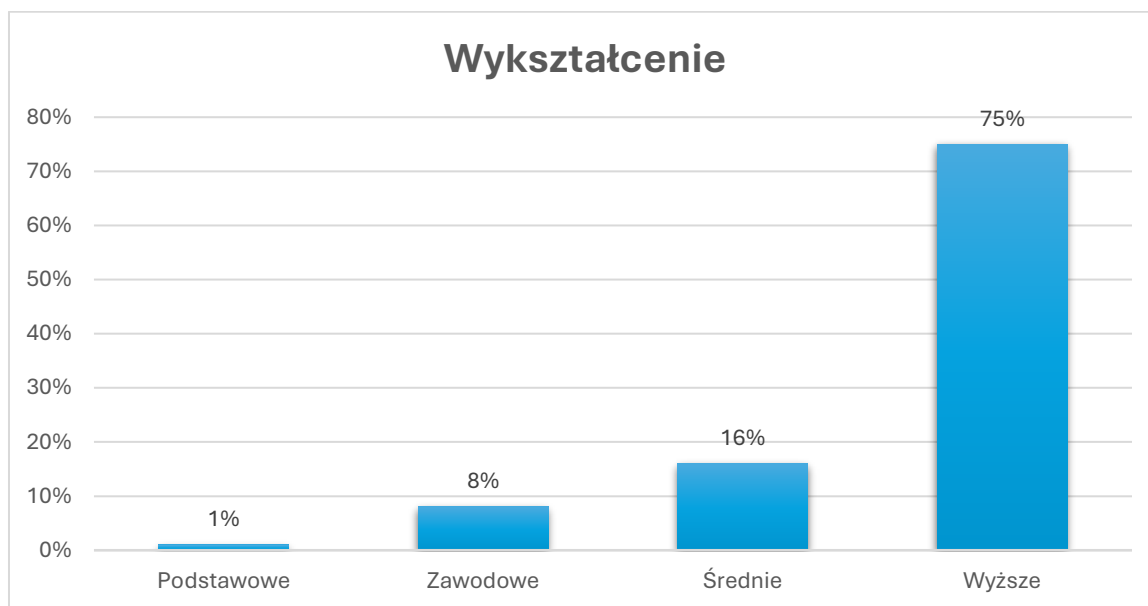
Największa grupa badanych mieszkańców zadeklarowała wiek pomiędzy 40 a 50 lat (31%). Druga w kolejności jest grupa respondentów w wieku: 51-65 lat (27%) i 29-39 lat (27%).

Wykres 3 Wiek badanych mieszkańców

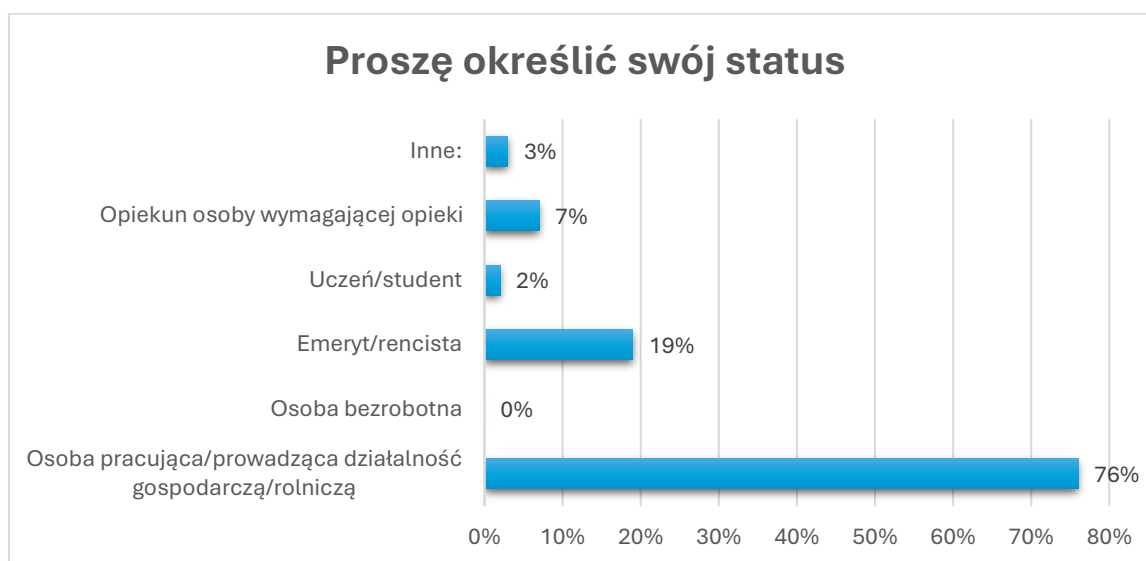
Najliczniejsza grupa mieszkańców wskazała, że posiada wykształcenie wyższe (75%) i średnie (16%). Nieco mniej zadeklarowało wykształcenie zawodowe (8%). Jeszcze mniej zakończyło edukację na poziomie podstawowym (1%).

Wykres 4 Wykształcenie badanych mieszkańców

Badani mieszkańcy w zdecydowanej większości są aktywni zawodowo (76%).

Wykres 5 Aktywność zawodowa mieszkańców

3.2.2. POTRZEBY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH – PROBLEMY W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W pierwszym pytaniu poproszono mieszkańców o ocenę skali występowania w gminie Żukowo poszczególnych obszarów problemowych.

Z przeprowadzonego badania wynika, że za najważniejsze problemy społeczne mieszkańcy gminy uznają przede wszystkim **przestępczość (62%) oraz bezrobocie (56%)**.

Istotnym problemem wskazywanym przez mieszkańców jest także **bieda/ubóstwo**, które jako bardzo istotne lub raczej istotne oceniło **44% respondentów**. Na poziomie **39%** wskazano **niski poziom edukacji oraz uzależnienia od zachowań (behawioralne)**.

Tabela 1 Istotne problemy w środowisku lokalnym

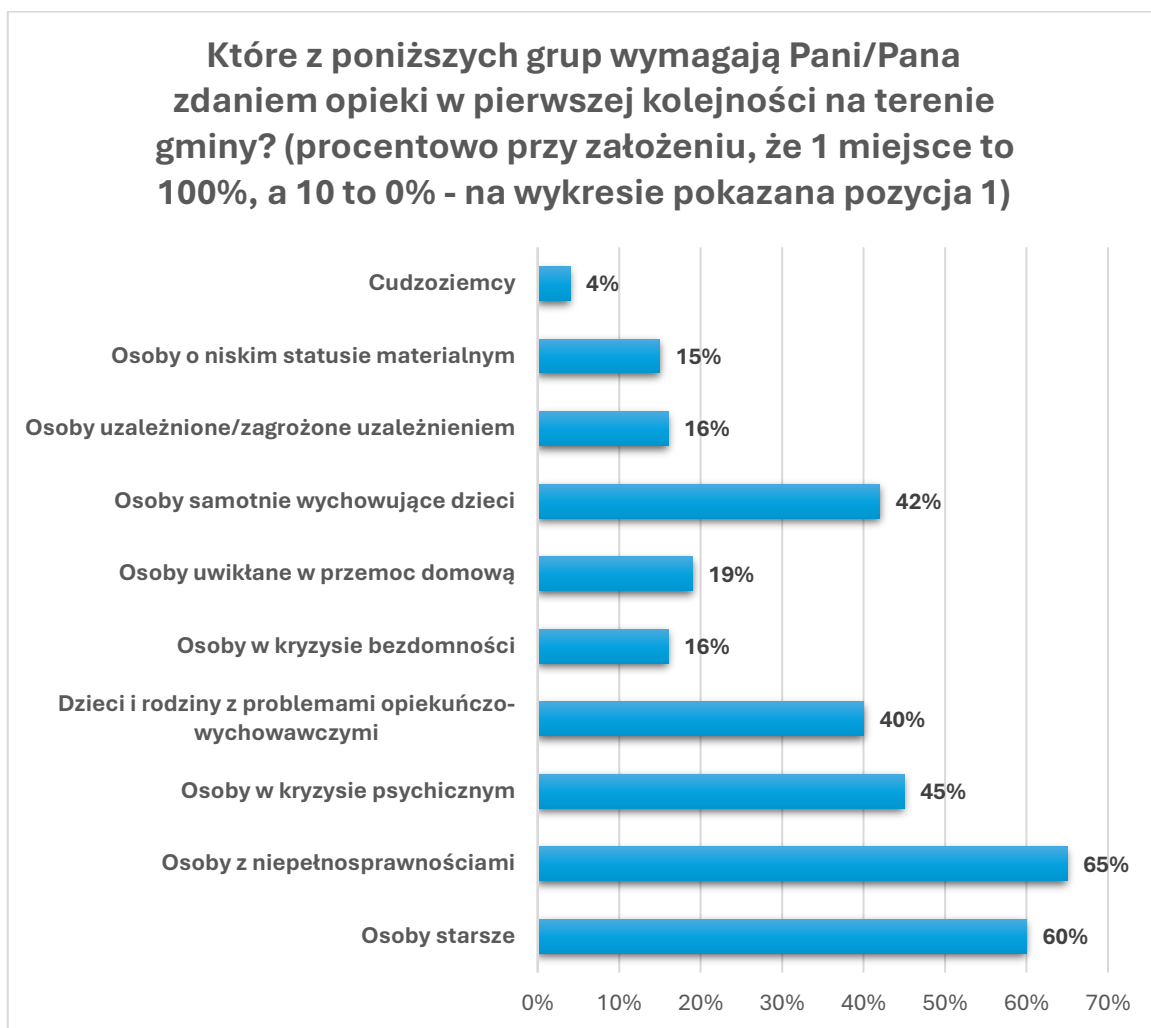
Jakie są najważniejsze problemy mieszkańców gminy?	1	2	3	4	5
Bieda/ubóstwo	6%	38%	48%	6%	2%
Bezrobocie	14%	42%	36%	6%	2%
Niskie zarobki	4%	22%	49%	17%	8%
Niski poziom edukacji	8%	31%	43%	13%	5%
Przestępczość	18%	44%	33%	4%	1%
Kryzys rodziny	2%	22%	42%	24%	10%
Zagrożenie kryzysem psychicznym	2%	13%	27%	36%	22%

Niewystarczający dostęp do psychologa i psychiatry dla osób w kryzysie	1%	2%	13%	34%	50%
Problemy osób starszych (choroby wieku starczego, obniżona sprawność, potrzeba pomocy w codziennych czynnościach)	3%	3%	21%	40%	33%
Niewystarczająca oferta pomocy seniorom	2%	9%	35%	32%	22%
Niepelnosprawność i długotrwała choroba	2%	11%	31%	38%	18%
Uzależnienie od alkoholu	2%	22%	35%	27%	14%
Uzależnienie od narkotyków/dopalaczy	8%	25%	37%	21%	9%
Uzależnienie od zachowań (behawioralne)	5%	34%	34%	18%	9%
Przemoc domowa	4%	21%	40%	27%	8%
Przemoc rówieśnicza (wśród dzieci i młodzieży)	1%	19%	20%	40%	20%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach	3%	13%	44%	30%	10%
Ograniczony dostęp do publicznej służby zdrowia	2%	13%	24%	28%	33%
Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu	9%	14%	37%	22%	18%

Zdaniem badanych mieszkańców grupę społeczną w gminie, która wymaga pilnej opieki, stanowią osoby z niepełnosprawnościami (wartość pozycji 1 wynosi – 65%).

W drugiej kolejności są to osoby starsze (60%), a w trzeciej osoby w kryzysie psychicznym (45%) i osoby uwikłane w przemoc domową (42%).

Wykres 6 Grupy mieszkańców wymagających pilnej opieki – procentowe wartości średniej w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza "najpilniejsza" (100%) a 10 - "najmniej pilna" (0%)

3.2.3. KORZYSTANIE PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z POMOCY SPOŁECZNEJ I WIEDZA NA TEMAT USŁUG SPOŁECZNYCH

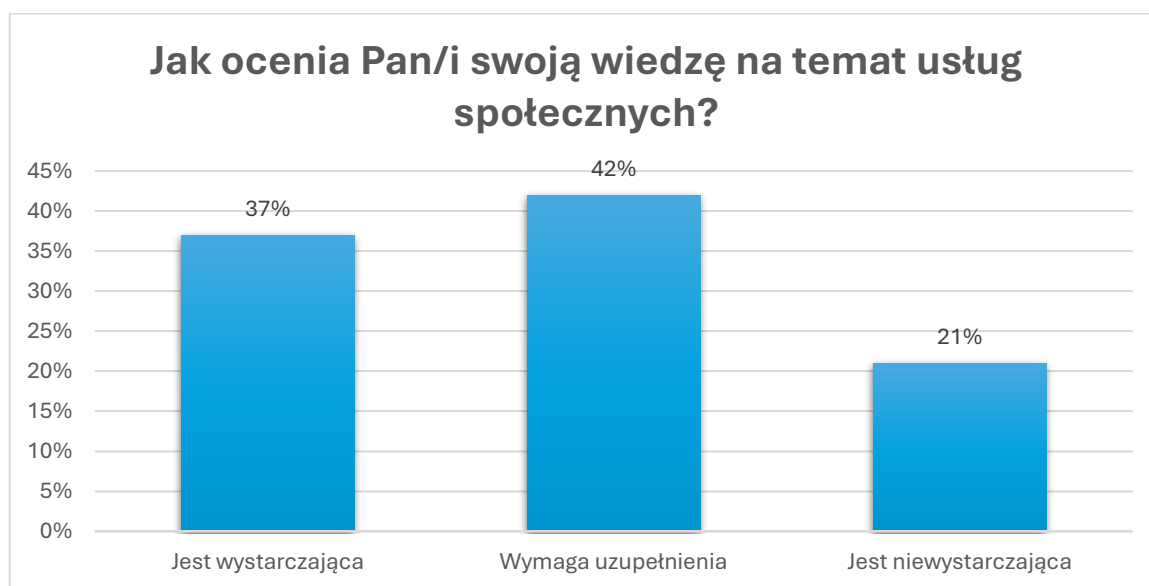
Większość mieszkańców oświadczyła, że nigdy nie korzystała z pomocy społecznej (68%).

Wykres 7 Korzystanie przez mieszkańców z pomocy społecznej

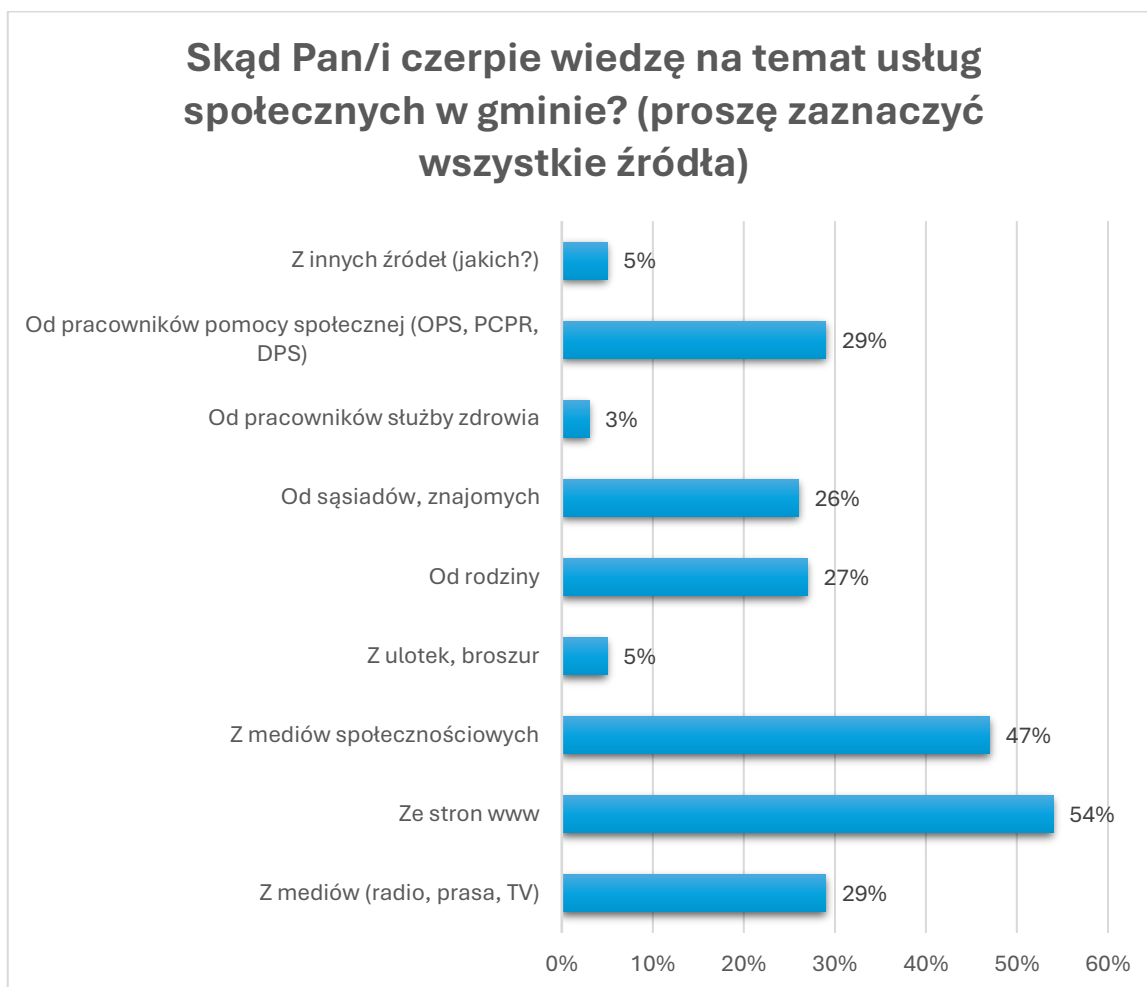
37% badanych ocenia jako wystarczający poziom swojej wiedzy na temat usług społecznych. Zdaniem 42% wymaga ona uzupełnienia, a dla pozostałych 21% jest niewystarczająca.

Wykres 8 Wiedza mieszkańców na temat usług społecznych

Badani mieszkańcy czerpią wiedzę na temat usług społecznych w gminie ze stron internetowych (54%) oraz z mediów społecznościowych (47%).

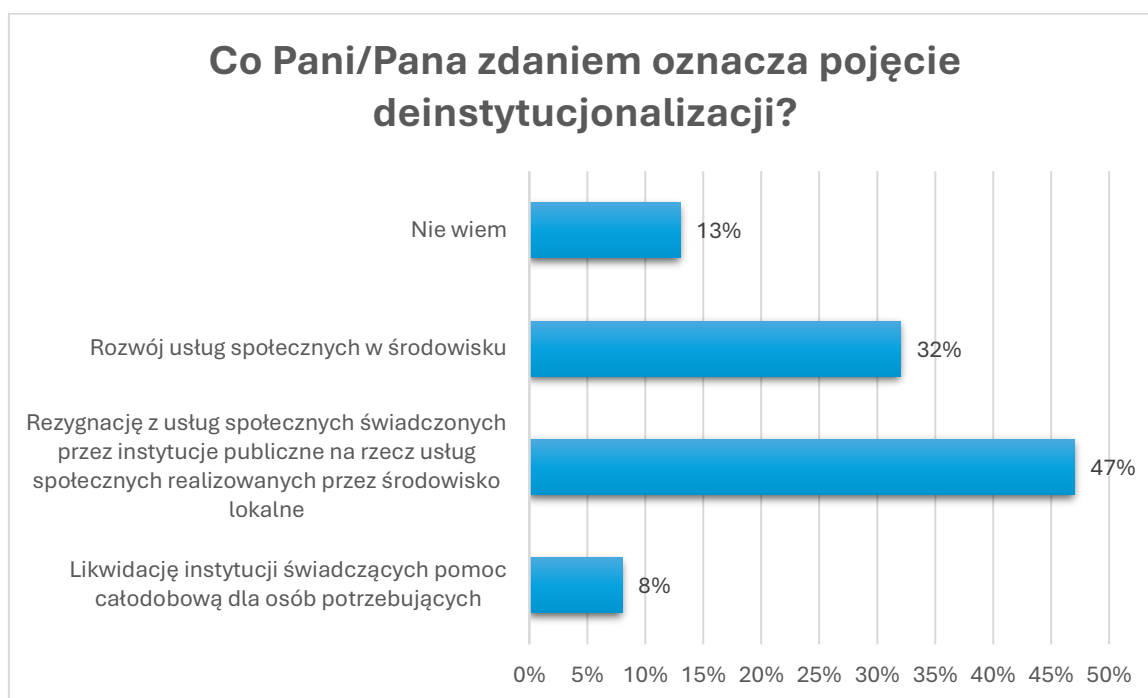
Wykres 9 Źródła wiedzy mieszkańców na temat usług społecznych w gminie

3.2.4. POJMOWANIE POJĘCIA DEINSTYTUCJONALIZACJI

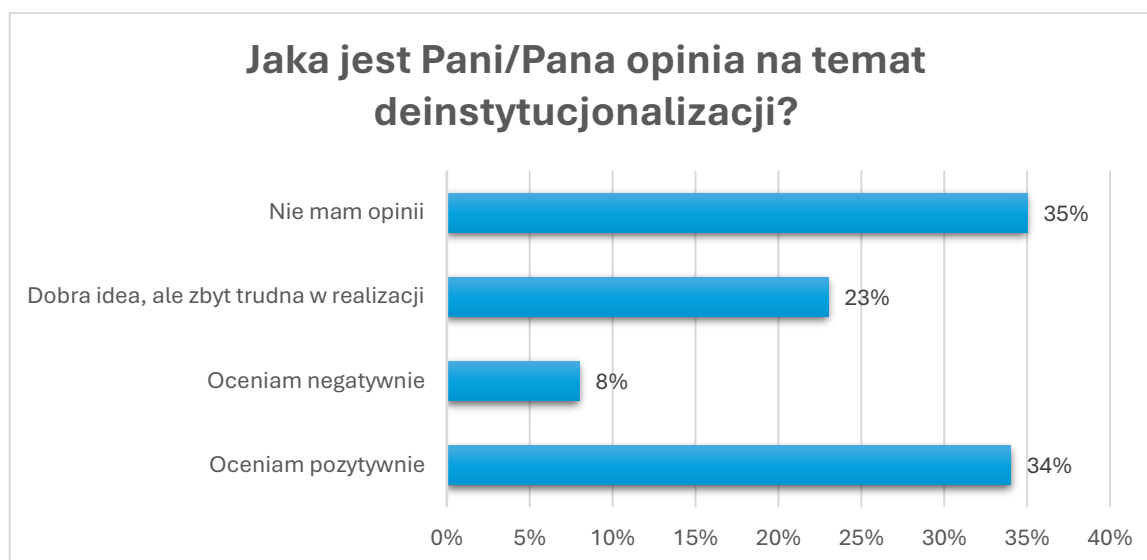
Zdaniem największej grupy (47%) badanych deinstytucjonalizacja oznacza rezygnację z usług społecznych świadczonych przez instytucje publiczne na rzecz usług społecznych realizowanych przez środowisko lokalne.

Wykres 10 Rozumienie pojęcia deinstytucjonalizacji przez mieszkańców

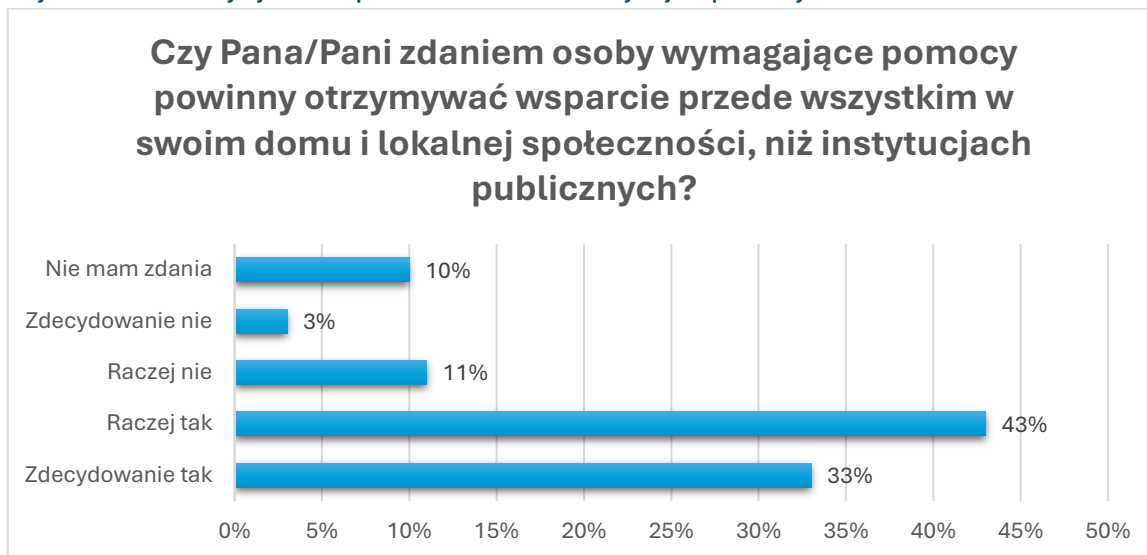
Część respondentów (35%) nie ma opinii na temat procesu deinstytucjonalizacji. Łącznie 34% ocenia ją pozytywnie, a pozostałe 8% negatywnie. 23% badanych uważa, że jest to dobra idea, ale zbyt trudna w realizacji.

Wykres 11 Opinia mieszkańców na temat deinstytucjonalizacji

Zdecydowana większość respondentów (76%) uważa, że osoby wymagające pomocy powinny otrzymywać wsparcie przede wszystkim w swoim domu i lokalnej społeczności, a nie w instytucjach publicznych. Przeciwnego zdania jest 14% badanych, natomiast 10% nie wyraziło opinii.

Wykres 12 Ocena otrzymywania wsparcia w swoim domu a instytucjach publicznych

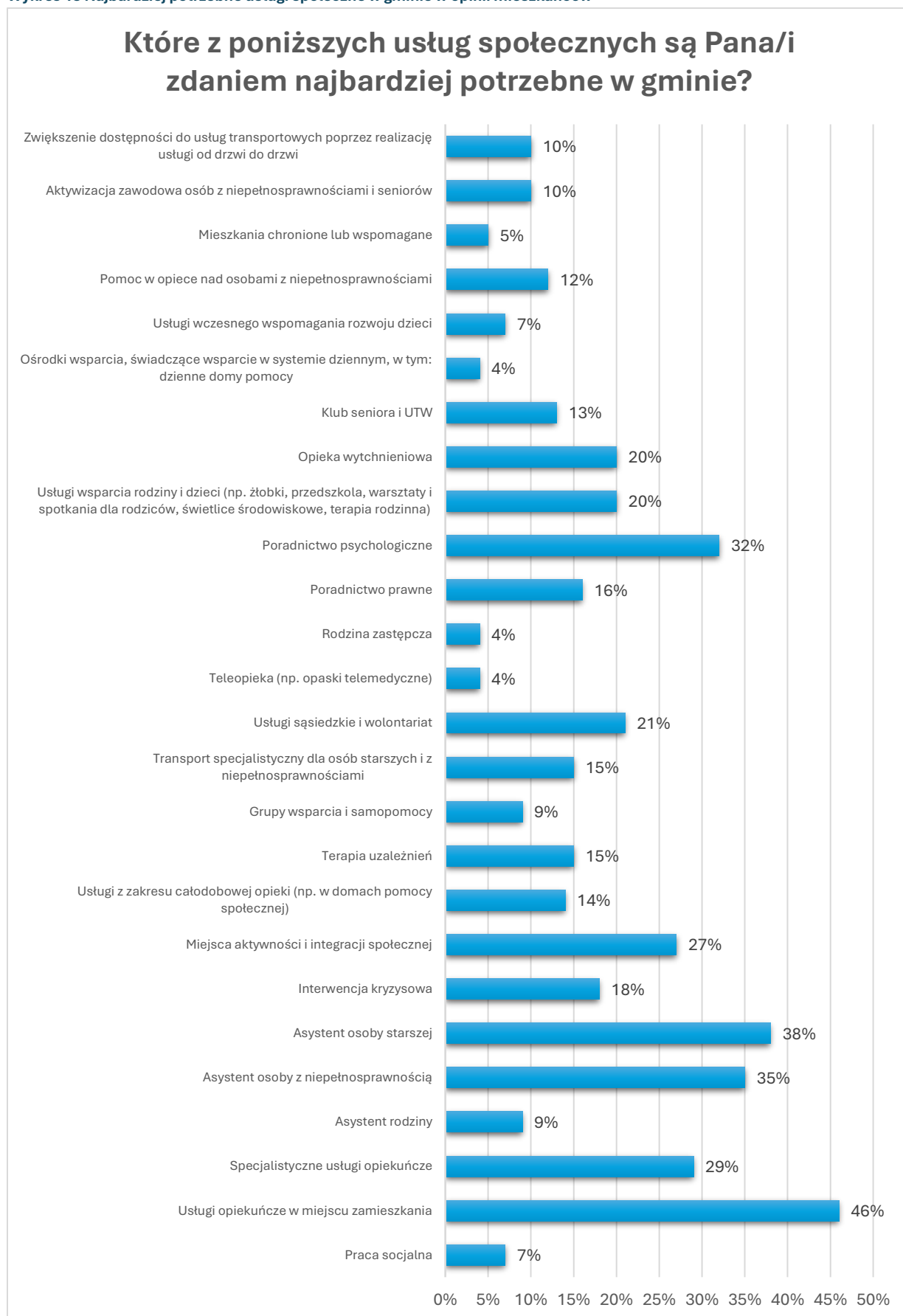

3.2.5. NAJLEPSZE FORMY POMOCY OSOBOM POTRZEBUJĄCYM

Z przeprowadzonego badania wynika, że wśród usług społecznych najbardziej potrzebnych w gminie mieszkańcy wskazują przede wszystkim te, które umożliwiają wsparcie osób wymagających pomocy w ich miejscu zamieszkania. Najwyżej oceniono usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania (46%), a także wsparcie w formie asystenta osoby starszej (38%) oraz asystenta osoby z niepełnosprawnością (35%). Wyniki te wskazują na znaczące zapotrzebowanie na usługi umożliwiające osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Wysokie znaczenie przypisano również poradnictwu psychologicznemu (32%) oraz specjalistycznym usługom opiekuńczym (29%), co pokazuje potrzebę rozwijania zarówno wsparcia opiekuńczego, jak i specjalistycznej pomocy dostosowanej do indywidualnych potrzeb mieszkańców. Ponadto 27% respondentów wskazało na potrzebę tworzenia miejsc aktywności i integracji społecznej, a 21% – rozwoju usług sąsiedzkich i wolontariatu.

Wykres 13 Najbardziej potrzebne usługi społeczne w gminie w opinii mieszkańców

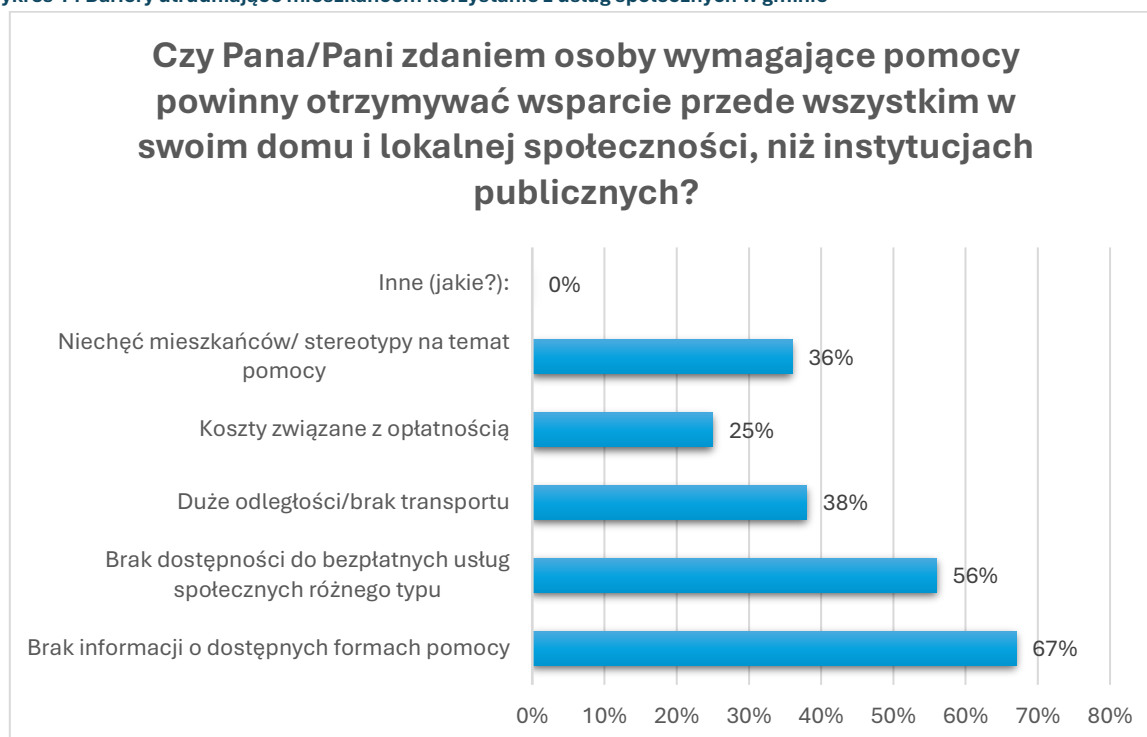

3.2.6. BARIERY W DOSTĘPIE DO USŁUG SPOŁECZNYCH

Z przeprowadzonego badania wynika, że najważniejszą barierą w korzystaniu z usług społecznych jest brak informacji o dostępnych formach pomocy, na który wskazało 67% respondentów. Drugą najczęściej wskazywaną przeszkodą jest brak dostępności do bezpłatnych usług społecznych różnego typu (56%), co może wskazywać na potrzebę zwiększania zarówno zakresu dostępnego wsparcia, jak i informacji o jego dostępności.

Istotnym ograniczeniem pozostają również duże odległości i brak odpowiedniego transportu, które wskazało 38% badanych. Na znaczenie niechęci mieszkańców oraz stereotypów dotyczących korzystania z pomocy zwróciło uwagę 36% respondentów, natomiast 25% wskazało na koszty związane z odpłatnością za usługi. Żaden z respondentów nie wskazał innych, niewymienionych w ankiecie barier. Wskazuje to, że poprawa dostępności usług społecznych powinna obejmować nie tylko zwiększanie ich zakresu, ale także lepszą komunikację z mieszkańcami, rozwój bezpłatnych form wsparcia oraz ograniczanie barier transportowych i społecznych.

Wykres 14 Bariery utrudniające mieszkańcom korzystanie z usług społecznych w gminie

3.2.7. NAJPILNIEJSZE FORMY WSPARCIA DLA RODZIN I DZIECI W GMINIE

Za najpilniejszą formę wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie uznano psychoterapia (48%), wsparcie specjalistyczne dla dzieci (41%), poradnictwo psychologiczne (33%) oraz opieka dla dzieci w żłobkach/przedszkolach (31%).

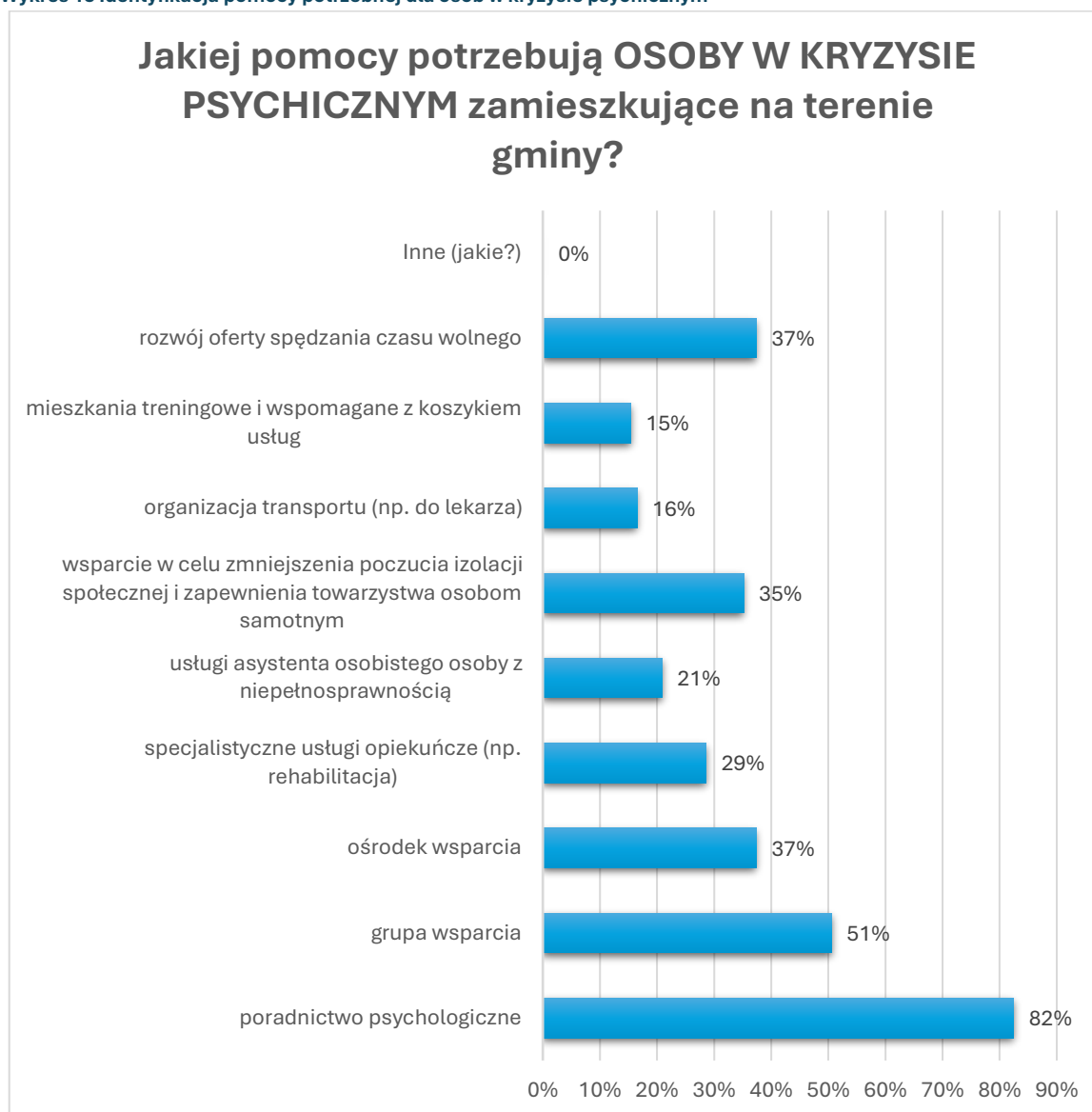
Tabela 2 Najpilniejsze formy wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie

Jakiej pomocy w pierwszej kolejności potrzebują RODZINY I DZIECI zamieszkujące na terenie gminy?	
Kampanie informacyjne o formach wsparcia i uprawnień rodziców	18%
Pomoc w gospodarowaniu domowym budżetem	11%
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	12%
Psychoterapia	48%
Korepetycje dla dzieci	27%
Wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)	41%
Opieka dla dzieci w żłobkach/przedszkolach	31%
Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy	26%
Pomoc wolontariusza	4%
Teleopieka	0%
Wsparcie w formie dożywiania	7%
Usługi opiekuńcze	19%
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	16%
Pomoc finansowa	5%
Pomoc rzeczowa	3%
Asystent rodziny	15%
Praca socjalna	8%
Pomoc od członków najbliższego otoczenia (sąsiedzi, ngo)	9%
Doradztwo zawodowe	4%
Poradnictwo psychologiczne	33%
Poradnictwo prawne	14%
Terapia rodzinna/małżeńska	16%
Działania profilaktyczne w obszarze zdrowia	8%
Profilaktyka dla rodzin w zakresie uzależnień, przemocy	10%
Grupy wsparcia	10%
Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	14%
Miejsce spotkań dla dzieci i młodzieży np. świetlice, kluby młodzieżowe	21%
Miejsce spotkań dla rodzin z dziećmi np. klub mamy i dziecka	8%
Szkolenia dla rodziców m.in. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”	4%
Inne (jakie?)	0%

3.2.8. IDENTYFIKACJA POMOCY POTRZEBNEJ DLA OSÓB W KRYZYSIE PSYCHICZNYM

Zdaniem ponad połowy respondentów, osobom w kryzysie psychicznym są najbardziej potrzebne: **poradnictwo psychologiczne** (82%) i grupy wsparcia (51%).

Wykres 15 Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie psychicznym

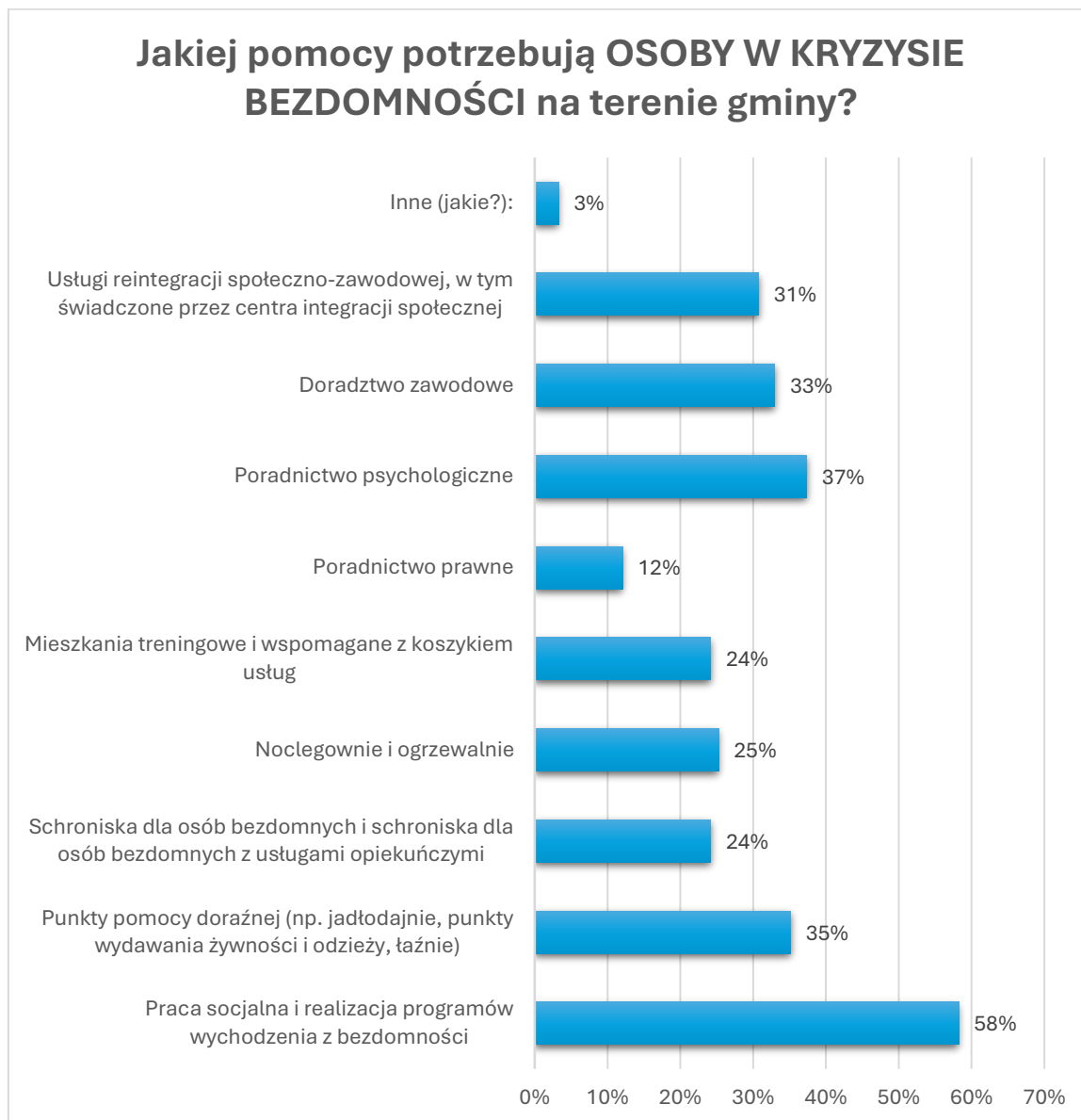

3.2.9. IDENTYFIKACJA POMOCY POTRZEBNEJ DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

W opinii respondentów osoby w kryzysie bezdomności na terenie gminy potrzebują przede wszystkim pracy socjalnej oraz programów wychodzenia z bezdomności, na co wskazało 58% badanych. Istotne znaczenie przypisano również poradnictwu psychologicznemu (37%), doraźnym punktom pomocy (35%), doradztwu zawodowemu (33%)

oraz usługom reintegracji społeczno-zawodowej (31%). Mniej wskazań uzyskały noclegownie i ogrzewalnie (25%), schroniska oraz mieszkania treningowe i wspomagane (po 24%), natomiast 12% respondentów wskazało na potrzebę poradnictwa prawnego.

Wykres 16 Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie bezdomności

3.2.10.USŁUGI I DZIAŁANIA, KTÓRE MIESZKAŃCY CHCIELIBY ROZWIJAĆ W GMINIE

W odpowiedziach otwartych mieszkańcy wskazywali przede wszystkim na potrzebę **rozwoju usług wspierających osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny**. Pojawiały się propozycje tworzenia grup wsparcia i samopomocy, klubów dla seniorów, młodzieży i osób samotnych, a także zwiększenia dostępności asystentów, opieki wytchnieniowej oraz usług kierowanych do osób z niepełnosprawnościami, w tym dorosłych osób kończących edukację specjalną. Szczególną uwagę zwracano również na potrzebę wsparcia osób w kryzysie psychicznym, rozwoju pomocy psychologicznej i psychiatrycznej oraz tworzenia miejsc umożliwiających integrację i aktywność społeczną.

Istotnym obszarem wskazywanym przez respondentów był **rozwój oferty dla dzieci i młodzieży oraz wsparcia rodzin**. Mieszkańcy zwracali uwagę na potrzebę większej liczby bezpłatnych zajęć rozwijających zainteresowania, klubów i miejsc do nauki i spędzania czasu, a także usług takich jak logopedia, pomoc psychologiczna, terapia rodzinna czy wsparcie dla rodziców. Wśród propozycji pojawiały się także działania związane z przeciwdziałaniem hejtowi, profilaktyką uzależnień oraz tworzeniem bardziej dostępnej i różnorodnej oferty aktywności dla młodych mieszkańców.

W wypowiedziach wyraźnie zaznaczyła się również kwestia **dostępności przestrzennej i transportowej usług społecznych**. Mieszkańcy wskazywali na potrzebę rozwoju transportu społecznego i rozwiązań typu „door to door”, podkreślając, że problemy komunikacyjne mogą ograniczać dostęp seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży do usług, placówek oraz lokalnych inicjatyw. Jednocześnie wskazywano na potrzebę poprawy dostępności architektonicznej miejsc świadczenia usług oraz zapewnienia lepszego dostępu do informacji o dostępnych formach pomocy.

Wśród pozostałych propozycji mieszkańcy wskazywali na **wsparcie osób samotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomoc osobom zadłużonym, mediacje rodzinne, poradnictwo prawne, programy profilaktyczne, działania na rzecz integracji mieszkańców oraz rozwój pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu**. Część odpowiedzi odnosiła się także do potrzeby zwiększenia dostępności mieszkań komunalnych, usług zdrowotnych i specjalistów oraz organizowania działań sprzyjających budowaniu więzi lokalnych.

3.3. PODSUMOWANIE

Tabela 3 Potrzeby społeczne w świetle badań ankietowych populacji Gminy Żukowo.

DIAGNOZOWANY OBSZAR	WNIOSKI Z BADANIA
Osoby starsze	Mieszkańcy wskazują osoby starsze jako grupę wymagającą szczególnego wsparcia, zwłaszcza w zakresie codziennego funkcjonowania, przeciwdziałania samotności oraz utrzymania aktywności społecznej. Wskazywano na potrzebę rozwijania usług świadczonych w miejscu zamieszkania, pomocy dla osób samotnych, klubów seniora oraz działań integracyjnych i aktywizujących.
Rodziny, dzieci i młodzież	Badanie wskazuje na potrzebę wzmacniania systemu wsparcia rodzin oraz rozwijania usług odpowiadających na potrzeby dzieci i młodzieży. Szczególne znaczenie przypisano pomocy psychologicznej, psychoterapii, specjalistycznemu wsparciu dzieci, usługom opiekuńczym oraz tworzeniu bezpiecznych miejsc spotkań, nauki i rozwijania zainteresowań.
Osoby w kryzysie psychicznym	Mieszkańcy dostrzegają potrzebę zwiększania dostępności wsparcia dla osób doświadczających kryzysów psychicznych. Wskazywano przede wszystkim na rozwój poradnictwa psychologicznego, pomocy terapeutycznej oraz grup wsparcia, a także na potrzebę łatwiej dostępnego i środowiskowego systemu pomocy.
Osoby w kryzysie bezdomności	W odniesieniu do osób w kryzysie bezdomności mieszkańcy wskazują na potrzebę kompleksowego wsparcia, łączącego pomoc doraźną z działaniami prowadzącymi do usamodzielnienia. Szczególne znaczenie przypisywano pracy socjalnej, programom wychodzenia z bezdomności, pomocy psychologicznej, aktywizacji zawodowej oraz reintegracji społecznej i zawodowej.
Osoby z niepełnosprawnościami	Osoby z niepełnosprawnościami postrzegane są jako jedna z grup wymagających szczególnej uwagi w lokalnym systemie

	usług społecznych. Mieszkańcy wskazywali na potrzebę rozwoju usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych, opieki wytechnieniowej oraz rozwiązań wspierających zarówno osoby z niepełnosprawnościami, jak i ich rodziny.
Dostępność usług społecznych	Istotnym problemem jest nie tylko zakres dostępnych usług, ale także możliwość rzeczywistego skorzystania z pomocy. Mieszkańcy zwracają uwagę na potrzebę lepszego informowania o ofercie, zwiększenia dostępności bezpłatnych form wsparcia oraz ograniczania barier związanych z transportem, odległością i dostępnością przestrzeni.
Deinstytucjonalizacja i usługi środowiskowe	Wyniki badania wskazują na potrzebę rozwijania wsparcia organizowanego możliwie blisko miejsca zamieszkania. Mieszkańcy dostrzegają znaczenie usług środowiskowych, opiekuńczych, asystenckich, sąsiedzkich i integracyjnych, które umożliwiają pozostawanie osób wymagających pomocy w ich naturalnym środowisku.
Integracja społeczna i przeciwdziałanie samotności	W odpowiedziach mieszkańców widoczna jest potrzeba tworzenia miejsc sprzyjających spotkaniom, budowaniu relacji i aktywności społecznej. Wskazywano na rozwój grup wsparcia i samopomocy, klubów, działań integracyjnych, wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej, szczególnie z myślą o osobach samotnych i zagrożonych wykluczeniem.
Transport i dostępność przestrzenna	Bariery komunikacyjne są postrzegane jako czynnik utrudniający korzystanie z usług i udział w życiu społecznym. Mieszkańcy wskazują na potrzebę rozwoju transportu społecznego, usług typu „door to door” oraz poprawy dostępności miejsc i placówek świadczących usługi społeczne, szczególnie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Informacja o usługach społecznych	Wyniki badania wskazują na potrzebę poprawy systemu informowania mieszkańców o dostępnych formach pomocy. Ważne jest prowadzenie regularnej, zrozumiałej i łatwo dostępnej komunikacji za pośrednictwem stron internetowych, mediów społecznościowych oraz innych lokalnych kanałów informacji.
Wsparcie specjalistyczne i profilaktyka	Mieszkańcy wskazują na potrzebę zwiększenia dostępności specjalistów oraz działań o charakterze profilaktycznym. Dotyczy to w szczególności wsparcia psychologicznego i terapeutycznego, działań związanych z uzależnieniami i przemocą, poradnictwa dla rodzin oraz działań edukacyjnych i prozdrowotnych.
Współpraca lokalna i samopomoc	W wypowiedziach mieszkańców pojawia się potrzeba wzmocnienia lokalnych sieci współpracy oraz wykorzystywania potencjału organizacji społecznych, wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej. Rozwijanie takich form wsparcia może uzupełniać usługi formalne i sprzyjać budowaniu bardziej zintegrowanej społeczności lokalnej.

4. REALIZACJA USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE

4.1. ORGANIZACJA SYSTEMU USŁUG SPOŁECZNYCH

System usług społecznych w Gminie Żukowo tworzą jednostki organizacyjne gminy, podmioty publiczne, placówki oświatowe i ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej. Istotną rolę w organizacji i realizacji wsparcia pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie, który odpowiada za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, pracy socjalnej, usług opiekuńczych, wsparcia rodzin oraz wybranych programów skierowanych do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

System ten obejmuje zarówno świadczenia pieniężne i niepieniężne, jak również usługi świadczone bezpośrednio w środowisku zamieszkania. Wśród realizowanych form wsparcia znajdują się m.in. usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, asystencja osobista, opieka wytchnieniowa, asystentura rodziny, pomoc specjalistyczna, transport osób z ograniczeniami mobilności oraz dzienne formy aktywizacji.

Tabela 4 Główne elementy systemu usług społecznych w Gminie Żukowo

Obszar	Główne formy wsparcia
Pomoc społeczna	świadczenia pieniężne i niepieniężne, praca socjalna
Wsparcie rodzin	asystentura rodziny, poradnictwo, działania profilaktyczne
Dzieci i młodzież	światlice wsparcia dziennego, działania wychowawcze i socjoterapeutyczne
Osoby starsze	kluby seniora, dzienne formy wsparcia, „Opieka 75+”, transport
Osoby z niepełnosprawnościami	asystencja osobista, opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, rehabilitacja
Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	usługi opiekuńcze i specjalistyczne
Zdrowie psychiczne	poradnictwo psychologiczne, psychiatryczne i psychoterapeutyczne
Osoby w kryzysie	pomoc interwencyjna, poradnictwo, wsparcie specjalistyczne
Aktywizacja społeczna	kluby, zajęcia, działania integracyjne i kulturalne
Wsparcie materialne	świadczenia, pomoc żywnościowa i inne formy pomocy

Źródło: opracowanie na podstawie OZPS za 2025 r. oraz dokumentów dotyczących realizacji usług społecznych w Gminie Żukowo (sprawozdania).

4.2. USŁUGI SPOŁECZNE DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZIN

Jednym z podstawowych obszarów realizacji usług społecznych jest wsparcie rodziny oraz dzieci i młodzieży. W 2025 r. na terenie gminy Żukowo funkcjonowało 31 żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów, 29 niepublicznych przedszkoli, 6 niepublicznych punktów przedszkolnych oraz 52 oddziały przedszkolne. Pracujący rodzice dzieci uczęszczających do żłobków lub klubów dziecięcych mogli również ubiegać się o dodatkowe świadczenie pieniężne w ramach tzw. „Bonu opiekuńczego”, finansowanego w całości ze środków własnych gminy. W 2025 r. do Urzędu Gminy wpłynęło łącznie 13 wniosków, z czego 3 zostały rozpatrzone pozytywnie. Spadek liczby składanych wniosków był związany z wprowadzeniem rządowego programu „Aktywny Rodzic”.

Na terenie gminy funkcjonowało również 17 szkół podstawowych, w tym 3 szkoły niepubliczne, a także Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Żukowie oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żukowie. Uzupełnieniem lokalnej oferty edukacyjno-opiekuńczej było 11 świetlic wsparcia dziennego oraz świetlic opiekuńczo-wychowawczych z elementami socjoterapii, adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach systemu wsparcia rodzin prowadzone są także działania edukacyjne i profilaktyczne, w tym „Szkoła dla rodziców”, treningi umiejętności społecznych dla dzieci oraz warsztaty dotyczące kompetencji wychowawczych, zdrowia psychicznego, uzależnień i higieny cyfrowej.

Istotnym elementem systemu jest piecza zastępcza. W 2025 r. w pieczy zastępczej przebywało 65 dzieci z terenu Gminy Żukowo. W ciągu roku 8 dzieci opuściło pieczę, wracając do rodziny biologicznej lub usamodzielniając się, natomiast 9 dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej. Łączny koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 1 319 441 zł.

W latach 2022–2025 wsparciem asystenta rodziny objęto odpowiednio **21, 31, 33 i 40 rodzin**. W tym samym okresie liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem wynosiła odpowiednio **5, 9, 13 i 23**. Wsparcie realizowało **3 asystentów rodziny**, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Tabela 5 Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2022–2025

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2022–2025	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	21	31	33	40
w tym zobowiązane przez sąd	5	9	13	23
Liczba asystentów rodziny	3	3	3	3

Źródło: OZPS i prezentacja OZPS za 2025 r.

4.3. USŁUGI DLA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W Gminie Żukowo rozwijane są różne formy wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, realizowane zarówno w miejscu zamieszkania, jak i w formie usług dziennych. Obejmują one m.in. asystencję osobistą, opiekę wytchnieniową, rehabilitację, transport orazienne formy aktywizacji i integracji społecznej.

W 2025 r. Gmina Żukowo, w ramach kontynuacji realizowanego zadania projektowego, finansowała działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, którego funkcjonowanie koordynował Ośrodek Kultury i Sportu w Żukowie. W ramach Uniwersytetu organizowano m.in. zajęcia gimnastyczne, naukę języków obcych, wykłady i prelekcje tematyczne, warsztaty kreatywne, zajęcia z gry w brydża oraz wyjazdy integracyjne do kina, teatru i na koncerty.

W ramach lokalnej polityki społecznej funkcjonowały również Dienne Kluby w Żukowie i Chwaszczynie, przeznaczone dla starszych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy. Z zajęć korzystały odpowiednio 32 osoby w Żukowie oraz 26 osób w Chwaszczynie. Oferta klubów obejmowała m.in. arteterapię, socjoterapię i ergoterapię, muzykoterapię, zajęcia fitness i relaksacyjne, a także wsparcie psychologa, rehabilitanta i dietetyka. Organizowano również jednodniowe wyjazdy.

Kluby prowadzone były na zlecenie Gminy Żukowo przez Spółdzielnię Socjalną „Bezpieczni Podopieczni” w Żukowie, w ramach konkursu ofert na realizację zadania publicznego. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie zapewniał codzienny dowóz uczestników na zajęcia, a dodatkowo raz w tygodniu organizował transport mieszkańców gminy z niepełnosprawnościami do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kobysewie.

Na terenie gminy funkcjonowały także kluby seniora prowadzone przez organizacje pozarządowe, m.in. Klub Seniora „Przystań” w Baninie, prowadzony przez Fundację Pro Art, oraz Klub Seniora w Niestępowie. Działania te sprzyjały aktywizacji i integracji społecznej osób starszych oraz wspierały ich możliwość pozostawania i funkcjonowania w lokalnym środowisku.

W 2025 r. realizowano również program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”. Ze wsparcia skorzystały 103 osoby z niepełnosprawnościami, w tym 13 dzieci, a usługi świadczyło 55 asystentów.

4.4. USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze są jedną z podstawowych form wsparcia umożliwiających osobom wymagającym pomocy dalsze funkcjonowanie w miejscu zamieszkania i pozostawanie w swoim dotychczasowym środowisku. W Gminie Żukowo realizowane są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W ramach programu „Opieka 75+” – edycja 2025 Gmina Żukowo otrzymała dofinansowanie w formie dotacji na realizację usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej w wysokości 139 920,00 zł. Faktycznie wydatkowana kwota wyniosła 111 578,28 zł. Dzięki realizacji programu usługami opiekuńczymi objęto 14 osób, w tym 5 osób, które skorzystały z usług po raz pierwszy, oraz 9 osób kontynuujących korzystanie ze wsparcia.

Tabela 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2023–2025

Rodzaj usług – liczba osób	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Usługi opiekuńcze	48	41	27
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	2	1
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	7	8

Źródło: OZPS za rok 2025

Znaczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z punktu widzenia deinstytucjonalizacji polega przede wszystkim na umożliwianiu osobom wymagającym wsparcia dalszego funkcjonowania w miejscu zamieszkania, przy jednoczesnym zachowaniu kontaktu z rodziną i lokalnym środowiskiem.

4.5. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Istotnym elementem lokalnego systemu wsparcia jest także praca socjalna oraz poradnictwo specjalistyczne. Formy te umożliwiają dostosowanie pomocy do indywidualnej sytuacji osób i rodzin oraz wspierają je w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.

Tabela 7 Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Poradnictwo specjalistyczne	53	38	4

Źródło: OZPS za rok 2025

Tabela 8 Wskaźnik pracy socjalnej

Wskaźnik pracy socjalnej	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Wskaźnik pracy socjalnej*	82,87%	67,61%	62,99%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	327	284	254
Praca socjalna ogółem	271	192	160

Źródło: OZPS za rok 2025

*Wskaźnik pracy socjalnej obliczany jest jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do liczby rodzin, którym przyznano świadczenie, pomnożony przez 100%.

Jednym z narzędzi wykorzystywanych w ramach pracy socjalnej są kontrakty socjalne, które służą indywidualizacji wsparcia oraz planowaniu działań dostosowanych do sytuacji i możliwości osób korzystających z pomocy.

Tabela 9 Kontrakty socjalne realizowane w ramach pracy socjalnej

Kontrakty socjalne realizowane w ramach pracy socjalnej	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Kontrakt socjalny – część A	42	40	40
Kontrakt socjalny – część B	4	4	4

Źródło: OZPS za rok 2025

4.6. USŁUGI W OBSZARZE ZDROWIA PSYCHICZNEGO, UZALEŻNIEŃ I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Na terenie Gminy Żukowo dostępne są różne formy wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego, uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Mieszkańcy mogą korzystać m.in. z poradnictwa psychologicznego i prawnego, pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych, usług zdrowia psychicznego oraz punktów konsultacyjnych związanych z uzależnieniami.

Wsparcie realizowane jest także w ramach działań skierowanych do osób doświadczających przemocy domowej. W 2025 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 6 posiedzeń, natomiast grupy diagnostyczno-pomocowe odbyły 330 spotkań. Wszczęto 91 procedur „Niebieskiej Karty”.

Ważnym elementem systemu są działania profilaktyczne i edukacyjne realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i innymi podmiotami.

Obejmują one m.in. psychoedukację, profilaktykę uzależnień, działania dotyczące przemocy, zdrowia psychicznego i kompetencji społecznych.

4.7. POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Pomoc społeczna stanowi podstawowy element lokalnego systemu wsparcia. W 2025 r. z pomocy społecznej korzystało 371 rodzin, obejmujących 844 osoby, co odpowiadało 1,85% mieszkańców Gminy Żukowo.

W 2025 r. wartość świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wyniosła łącznie 2 048 146,67 zł. Pomoc niepieniężna obejmowała m.in. posiłki, schronienie, odpłatność za pobyt w DPS, usługi opiekuńcze i specjalistyczne oraz pomoc w sytuacjach szczególnych.

Tabela 10 Wybrane świadczenia i usługi pomocy społecznej w 2025 r.

Forma pomocy / usługi	Liczba osób / rodzin	Wydatki
Zasiłek stały	114 osób	1 327 983 zł
Zasiłek okresowy	35 osób	55 190 zł
Zasiłek celowy i pomoc w naturze	115 rodzin / 243 osoby	101 735 zł
Posiłek w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	126 osób	123 241 zł
Schronienie	19 osób	391 225 zł
Odpłatność za pobyt w DPS	20 osób	1 075 996 zł
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	28 osób	520 342 zł
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	8 dzieci	96 750 zł

Źródło: OZPS i prezentacja OZPS za 2025 r.

W ramach działań ograniczających wykluczenie społeczne realizowana jest również pomoc żywnościowa. W 2025 r. z pomocy tej skorzystały 133 rodziny, obejmujące 350 osób. Rozprowadzono około 20 ton żywności o wartości około 136 232 zł.

4.8. USŁUGI DZIENNE, AKTYWIZACYJNE I INTEGRACYJNE

Istotnym elementem lokalnego systemu usług społecznych są usługi realizowane w formie dziennej, które umożliwiają mieszkańcom korzystanie ze wsparcia, aktywizacji i integracji społecznej bez konieczności opuszczania środowiska zamieszkania.

Oferta ta obejmuje działania skierowane przede wszystkim do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz innych mieszkańców wymagających wsparcia w utrzymaniu

aktywności społecznej. Obejmuje ona m.in. zajęcia aktywizacyjne, działania integracyjne, kulturalne i edukacyjne oraz różne formy zagospodarowania czasu wolnego.

Usługi dzienne pełnią istotną funkcję z punktu widzenia deinstytucjonalizacji, ponieważ wspierają samodzielne funkcjonowanie mieszkańców, wzmacniają ich aktywność społeczną oraz sprzyjają utrzymywaniu relacji z lokalnym środowiskiem.

4.9. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ

Istotnym elementem lokalnego systemu usług społecznych jest współpraca Gminy Żukowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej. Współpraca ta obejmuje realizację usług i działań kierowanych do dzieci, rodzin, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.

Jednym z przykładów jest powierzenie prowadzenia 11 świetlic wsparcia dziennego i opiekuńczo-wychowawczych z elementami socjoterapii, skierowanych do 165 dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadanie finansowane jest ze środków przeznaczonych na profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom. Świetlice od kilku lat prowadzi Caritas Archidiecezji Gdańskiej w ramach dotacji udzielanej przez Gminę Żukowo.

W ramach działań profilaktycznych realizowanych we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Żukowo organizowano również działania skierowane do rodziców i dzieci, w tym warsztaty „Szkoła dla Rodziców” oraz Trening Umiejętności Społecznych. W 2025 r. w zajęciach uczestniczyło odpowiednio 59 rodziców oraz 57 dzieci. Ich realizacją zajmowały się podmioty specjalistyczne i organizacje społeczne.

Wsparcie kierowano również do dzieci i rodziców doświadczających trudnych sytuacji rodzinnych, w tym związanych z podejrzeniem przemocy. Osoby te mogły korzystać z terapii oraz indywidualnych konsultacji psychotraumatologicznych. Z tej formy wsparcia skorzystało 78 osób, a łączna liczba przeprowadzonych godzin terapii wyniosła 667.

W obszarze usług opiekuńczych Gmina Żukowo współpracowała ze Spółdzielnią Socjalną „Bezpieczni Podopieczni” w Żukowie, której powierzono realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz prowadzenie Dziennych Klubów. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowała Fundacja „Słoneczne Wzgórze” ze Stężycy.

Ważną formą współpracy była również realizacja pomocy żywnościowej we współpracy z organizacją partnerską – Polskim Komitetem Pomocy Społecznej z siedzibą w Gdańsku. W 2025 r. pomoc otrzymały 133 rodziny, obejmujące łącznie 350 osób.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej zwiększa możliwości realizacji usług w środowisku lokalnym oraz pozwala na wykorzystanie różnorodnych zasobów i kompetencji podmiotów działających na rzecz mieszkańców.

4.10. PODSUMOWANIE REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Gmina Żukowo posiada zróżnicowany system usług społecznych obejmujący pomoc społeczną, usługi opiekuńcze i specjalistyczne, asystenturę rodziny, asystencję osobistą, opiekę wytnieniową, dzienne formy wsparcia, poradnictwo specjalistyczne, działania profilaktyczne oraz usługi realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej.

Istotną cechą istniejącego systemu jest rozwinięcie usług świadczonych w środowisku lokalnym. Dotyczy to przede wszystkim usług opiekuńczych, asystencji osobistej, opieki wytnieniowej, dziennych klubów, świetlic wsparcia dziennego, transportu oraz asystentury rodziny.

Jednocześnie w lokalnym systemie nie występują niektóre formy infrastruktury wskazywane w wytycznych jako istotne dla procesu deinstytucjonalizacji, w szczególności mieszkania treningowe i wspomagane. Część osób wymagających całodobowej opieki korzysta również z DPS zlokalizowanych poza terenem gminy.

5. REKOMENDACJE DZIAŁAŃ

5.1. OBSZAR INTERWENCJI: OSOBY STARSZE

- rozwój i wzmocnienie usług opiekuńczych oraz innych form wsparcia świadczonych w miejscu zamieszkania osób starszych;
- rozwijanie i utrzymywanie dziennych form wsparcia, w tym Dziennych Klubów, klubów seniora oraz innych lokalnych form aktywizacji;
- zapewnianie dostępu do poradnictwa i wsparcia specjalistycznego, w tym działań wspierających osoby starsze oraz ich opiekunów;
- wspieranie aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i integracyjnej osób starszych;
- rozwijanie działań ograniczających samotność, izolację społeczną i ryzyko wykluczenia osób starszych;

- utrzymywanie i rozwijanie rozwiązań umożliwiających osobom starszym jak najdłuższe bezpieczne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

5.2. OBSZAR INTERWENCJI: OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- rozwój usług społecznych umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami możliwe samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym;
- zwiększanie dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych i asystenckich dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańców;
- rozwijanie wsparcia dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w tym usług odciążeniowych i specjalistycznego poradnictwa;
- rozwijanie transportu oraz innych rozwiązań ułatwiających dostęp do usług, zajęć i aktywności społecznej;
- wspieranie aktywności społecznej, edukacyjnej i integracyjnej osób z niepełnosprawnościami;
- rozwijanie dziennych i środowiskowych form wsparcia jako alternatywy dla całodobowych form opieki.

5.3. OBSZAR INTERWENCJI: OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM

- zwiększanie dostępności pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i innych specjalistycznych form wsparcia;
- rozwijanie środowiskowych form pomocy dla osób doświadczających kryzysów psychicznych;
- prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego, przeciwdziałania uzależnieniom i wzmacniania kompetencji społecznych;
- rozwijanie wsparcia dla rodzin i opiekunów osób doświadczających kryzysów psychicznych;
- wzmacnianie współpracy pomiędzy pomocą społeczną, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia i organizacjami społecznymi;
- rozwijanie możliwości szybkiego kierowania osób wymagających pomocy do odpowiednich form wsparcia.

5.4. OBSZAR INTERWENCJI: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ

- zapewnienie dostępu do pomocy doraźnej, schronienia i działań interwencyjnych dla osób zagrożonych bezdomnością oraz osób pozostających w kryzysie bezdomności;
- rozwijanie pracy socjalnej ukierunkowanej na poprawę sytuacji życiowej osób doświadczających bezdomności;
- wzmacnianie działań służących reintegracji społecznej i ograniczaniu wykluczenia społecznego;
- zwiększanie dostępności informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia;
- rozwijanie współpracy Gminy, instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i innych podmiotów wspierających osoby w kryzysie bezdomności;
- rozwijanie działań profilaktycznych skierowanych do osób zagrożonych utratą miejsca zamieszkania.

5.5. OBSZAR INTERWENCJI: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ

- rozwój usług wspierających rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych oraz w przezwyciężaniu pojawiających się trudności;
- wzmacnianie asystentury rodziny oraz innych form indywidualnego wsparcia rodzin wymagających pomocy;
- zwiększanie dostępności specjalistycznego wsparcia dla dzieci, młodzieży i rodziców, w szczególności w obszarze zdrowia psychicznego, problemów wychowawczych i relacji rodzinnych;
- rozwijanie miejsc i form bezpiecznego spędzania czasu wolnego, aktywizacji, integracji i rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży;
- wzmacnianie działań profilaktycznych dotyczących uzależnień, przemocy rówieśniczej, przemocy domowej i innych zachowań ryzykownych;
- rozwijanie współpracy szkół, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i innych podmiotów w zakresie wczesnego rozpoznawania trudności dzieci i rodzin;
- wzmacnianie działań wspierających rodziny dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz sprzyjających ich powrotowi do rodziny biologicznej tam, gdzie jest to możliwe.

6. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

6.1. OBSZARY DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG, CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

W ramach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo na lata 2027–2031 wyodrębniono pięć obszarów interwencji odpowiadających najważniejszym grupom mieszkańców wymagających wsparcia oraz kierunkom rozwoju usług społecznych. Ich zakres został określony na podstawie aktualnych wyników badania mieszkańców przeprowadzonego w 2026 r., a także analizy danych zastanych dotyczących sytuacji społecznej, zasobów i usług realizowanych na terenie Gminy Żukowo.

Przyjęte obszary odpowiadają grupom, które w diagnozie zostały wskazane jako szczególnie wymagające wsparcia, a jednocześnie obejmują te dziedziny, w których funkcjonują już lokalne zasoby i usługi możliwe do dalszego rozwijania. Szczególne znaczenie przypisano usługom świadczonym w miejscu zamieszkania, usługom opiekuńczym i asystenckim, wsparciu rodzin, pomocy psychologicznej i terapeutycznej, działaniom integracyjnym oraz ograniczaniu barier transportowych i informacyjnych.

W Planie przyjęto następujące obszary interwencji:

1. OSOBY STARSZE

2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

3. OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM

4. OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ

5. RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ

OBSZAR 1. OSOBY STARSZE

Cel ogólny:

Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych dla osób starszych oraz wzmacnianie warunków umożliwiających im bezpieczne, samodzielne i aktywne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania oraz w lokalnej społeczności.

Cel szczegółowy 1.1.

Rozwój usług wspierających osoby starsze w codziennym funkcjonowaniu i umożliwiających pozostawanie w środowisku zamieszkania

Kierunki działań:

- 1.1.1.** Rozszerzanie dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji i poziomu samodzielności osoby starszej.
- 1.1.2.** Rozwijanie usług asystenckich wspierających osoby starsze w codziennych czynnościach, przemieszczaniu się, załatwianiu spraw i korzystaniu z usług publicznych.
- 1.1.3.** Rozwijanie usług rehabilitacyjnych i działań wspierających utrzymanie sprawności fizycznej oraz możliwie długie zachowanie samodzielności.
- 1.1.4.** Rozwijanie usług sąsiedzkich i wolontariackich, szczególnie na rzecz osób samotnych, o ograniczonej mobilności lub pozbawionych wystarczającej sieci wsparcia.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy Żukowo; środki budżetu państwa; środki programów rządowych i samorządowych; środki europejskie; dotacje i granty; środki organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina Żukowo; Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie; organizacje pozarządowe; podmioty ekonomii społecznej; podmioty świadczące usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne; instytucje kultury; inni lokalni realizatorzy.

Cel szczegółowy 1.2.

Wzmocnienie rodzin i opiekunów osób starszych oraz ograniczanie przeciążenia opiekuńczego.

Kierunki działań:

- 1.2.1. Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego, prawnego, rodzinnego i informacyjnego dla osób starszych, ich rodzin oraz opiekunów faktycznych.
- 1.2.2. Organizowanie szkoleń, warsztatów i konsultacji dotyczących opieki nad osobami starszymi, pielęgnacji, żywienia, komunikacji i wspierania samodzielności.
- 1.2.3. Rozwijanie działań wspierających opiekunów rodzinnych w organizowaniu opieki i korzystaniu z dostępnych usług społecznych, zdrowotnych i rehabilitacyjnych.
- 1.2.4. Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia oraz inicjatyw samopomocowych dla opiekunów osób starszych.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy Żukowo; środki zewnętrzne; programy społeczne i senioralne; granty; środki organizacji pozarządowych.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina Żukowo; organizacje pozarządowe; podmioty specjalistyczne; instytucje kultury; kluby seniora; partnerzy lokalni.

Cel szczegółowy 1.3.

Rozwój aktywności społecznej, integracji i przeciwdziałania samotności osób starszych.

Kierunki działań:

- 1.3.1. Rozwijanie działalności klubów seniora, dziennych form wsparcia oraz innych miejsc aktywności dostępnych dla osób starszych.
- 1.3.2. Rozwijanie oferty zajęć edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych i rozwijających zainteresowania seniorów.
- 1.3.3. Organizowanie działań integracyjnych i międzypokoleniowych wzmacniających więzi społeczne oraz przeciwdziałających osamotnieniu.
- 1.3.4. Wspieranie aktywności osób starszych poprzez wolontariat, działania społeczne i inicjatywy lokalne.
- 1.3.5. Rozwijanie działań informacyjnych i animacyjnych skierowanych również do osób starszych mniej aktywnych i pozostających poza dotychczasową ofertą.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy Żukowo; programy senioralne; środki zewnętrzne; granty; środki NGO; środki podmiotów ekonomii społecznej.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina; OPS; instytucje kultury; NGO; podmioty ekonomii społecznej; kluby seniora; lokalni partnerzy.

OBSZAR 2: OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**Cel ogólny:**

Rozwój usług środowiskowych wspierających niezależne życie, samodzielność i uczestnictwo społeczne osób z niepełnosprawnościami oraz wzmacnianie wsparcia ich rodzin i opiekunów.

Cel szczegółowy 2.1.

Zwiększenie dostępności usług wspierających samodzielne życie osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

Kierunki działań:

- 2.1.1.** Rozszerzanie dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i usług asystenckich świadczonych w miejscu zamieszkania.
- 2.1.2.** Rozwijanie asystencji osobistej wspierającej osoby z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu, przemieszczaniu się, edukacji, aktywności społecznej i korzystaniu z usług.
- 2.1.3.** Rozwijanie rehabilitacji społecznej, funkcjonalnej i zawodowej oraz innych form wsparcia służących utrzymaniu lub zwiększaniu samodzielności.
- 2.1.4.** Rozwijanie usług wspierających prowadzenie gospodarstwa domowego oraz wykonywanie codziennych czynności.
- 2.1.5.** Rozwijanie usług sąsiedzkich i wolontariackich jako uzupełnienia profesjonalnego systemu wsparcia.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy Żukowo; Fundusz Solidarnościowy; środki PFRON; środki europejskie; środki budżetu państwa; środki organizacji pozarządowych.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina Żukowo; OPS; NGO; podmioty ekonomii społecznej; placówki rehabilitacyjne; inni realizatorzy usług.

Cel szczegółowy 2.2.

Wsparcie rodzin i opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczanie obciążenia opiekuńczego.

Kierunki działań:

- 2.2.1. Rozwijanie opieki wytchnieniowej w formach odpowiadających rzeczywistym potrzebom rodzin i opiekunów osób zależnych.
- 2.2.2. Zapewnienie rodzinom i opiekunom dostępu do poradnictwa psychologicznego, prawnego, rodzinnego i informacyjnego.
- 2.2.3. Organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących opieki, komunikacji, pielęgnacji, wspierania samodzielności i radzenia sobie z obciążeniem opiekuńczym.
- 2.2.4. Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodziców i opiekunów.
- 2.2.5. Rozwijanie systemu informacji o dostępnych usługach, świadczeniach, uprawnieniach i możliwościach uzyskania pomocy.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy; Fundusz Solidarnościowy; PFRON; środki europejskie; programy rządowe; granty i środki NGO.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; NGO; podmioty specjalistyczne; placówki edukacyjne i rehabilitacyjne; organizacje rodziców i opiekunów.

Cel szczegółowy 2.3.

Zwiększenie możliwości aktywnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym.

Kierunki działań:

- 2.3.1. Rozwijanie oferty aktywizacji społecznej i zawodowej dostosowanej do możliwości i indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- 2.3.2. Wspieranie współpracy z instytucjami rynku pracy w zakresie doradztwa zawodowego, przygotowania do pracy i utrzymania aktywności zawodowej.
- 2.3.3. Rozwijanie usług asystenckich i innych form indywidualnego wsparcia w podejmowaniu aktywności edukacyjnej, społecznej i zawodowej.
- 2.3.4. Rozwijanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w wydarzeniach kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i integracyjnych.

2.3.5. Tworzenie rozwiązań wspierających osoby z niepełnosprawnościami w przejściu z edukacji do dorosłości i możliwie samodzielnego życia.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; PFRON; Fundusz Pracy; środki europejskie; środki zewnętrzne.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; Powiatowy Urząd Pracy; NGO; podmioty ekonomii społecznej; placówki edukacyjne i rehabilitacyjne.

Cel szczegółowy 2.4.

Zwiększenie dostępności przestrzennej, transportowej i komunikacyjnej usług dla osób z niepełnosprawnościami.

Kierunki działań:

2.4.1. Rozwijanie transportu społecznego i usług „door-to-door” umożliwiających korzystanie z usług społecznych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych.

2.4.2. Ograniczanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i organizacyjnych w miejscach świadczenia usług.

2.4.3. Dostosowywanie sposobu przekazywania informacji o usługach do potrzeb osób o różnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; PFRON; środki europejskie; programy zewnętrzne.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina; OPS; jednostki organizacyjne; NGO; podmioty świadczące usługi społeczne i transportowe.

OBSZAR 3: OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM

Cel ogólny:

Rozwój dostępnego i środowiskowego systemu wsparcia osób doświadczających kryzysów psychicznych oraz ich rodzin, obejmującego pomoc specjalistyczną, środowiskową, integracyjną i profilaktyczną.

Cel szczegółowy 3.1.

Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej.

Kierunki działań:

- 3.1.1.** Zwiększanie dostępności poradnictwa psychologicznego, psychoterapii, konsultacji psychiatrycznych oraz innych specjalistycznych form pomocy.
- 3.1.2.** Rozwijanie środowiskowych usług wsparcia, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, asystenckich i innych form indywidualnej pomocy.
- 3.1.3.** Wspieranie rozwiązań umożliwiających możliwie szybkie uzyskanie pomocy w sytuacji pojawienia się kryzysu psychicznego lub pogorszenia funkcjonowania.
- 3.1.4.** Rozwijanie współpracy pomiędzy pomocą społeczną, ochroną zdrowia, edukacją i organizacjami społecznymi w zakresie kierowania mieszkańców do odpowiedniego wsparcia.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; środki budżetu państwa; środki programów profilaktycznych i zdrowotnych; środki europejskie; granty; środki organizacji pozarządowych.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina; OPS; podmioty lecznicze; NGO; szkoły i placówki oświatowe; specjaliści.

Cel szczegółowy 3.2.

Rozwijanie środowiskowych form samopomocy, integracji i przeciwdziałania wykluczeniu osób w kryzysie psychicznym.

Kierunki działań:

- 3.2.1.** Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia, grup samopomocowych i innych lokalnych form pomocy dla osób doświadczających kryzysów psychicznych.
- 3.2.2.** Organizowanie zajęć aktywizujących i integracyjnych ograniczających izolację społeczną i wzmacniających relacje z lokalną społecznością.
- 3.2.3.** Wspieranie inicjatyw umożliwiających osobom w kryzysie psychicznym udział w życiu społecznym, kulturalnym i edukacyjnym.

3.2.4. Rozwijanie wsparcia dla rodzin i bliskich osób doświadczających kryzysów psychicznych.

3.2.5. Podejmowanie działań przeciwdziałających stygmatyzacji i wykluczeniu społecznemu osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy; środki zewnętrzne; programy profilaktyczne; granty; środki organizacji pozarządowych.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; NGO; instytucje kultury; podmioty ochrony zdrowia; lokalni partnerzy.

Cel szczegółowy 3.3.

Wzmocnienie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego, uzależnień i przemocy.

Kierunki działań:

3.3.1. Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących zdrowia psychicznego, radzenia sobie ze stresem, budowania odporności psychicznej i rozpoznawania symptomów kryzysu.

3.3.2. Rozwijanie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

3.3.3. Prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy oraz wzmacniania bezpieczeństwa psychicznego.

3.3.4. Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy psychologicznej, psychiatrycznej, terapeutycznej i społecznej.

3.3.5. Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji i służb w zakresie rozpoznawania kryzysów psychicznych i kierowania mieszkańców do właściwej pomocy.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy, w tym środki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień; środki budżetu państwa; środki zewnętrzne; programy profilaktyczne i zdrowotne.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina; OPS; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; szkoły; podmioty ochrony zdrowia; NGO; specjaliści.

OBSZAR 4: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ

Cel ogólny:

Rozwój kompleksowego systemu wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością, łączącego pomoc interwencyjną z działaniami prowadzącymi do odzyskania stabilności, samodzielności i integracji społecznej.

Cel szczegółowy 4.1.

Zapewnienie dostępu do podstawowych i interwencyjnych form pomocy osobom w kryzysie bezdomności.

Kierunki działań:

- 4.1.1.** Zapewnienie dostępu do pomocy socjalnej, rzeczowej, żywnościowej i innych form zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych.
- 4.1.2.** Zapewnienie dostępu do tymczasowego schronienia oraz współpraca z podmiotami świadczącymi usługi schronienia i pomoc osobom bezdomnym.
- 4.1.3.** Rozwijanie działań interwencyjnych i środowiskowych umożliwiających docieranie do osób pozostających poza systemem wsparcia.
- 4.1.4.** Rozwijanie współpracy pomiędzy OPS, organizacjami pozarządowymi, ochroną zdrowia i innymi instytucjami udzielającymi pomocy.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy; środki budżetu państwa; środki zewnętrzne; programy przeciwdziałania bezdomności; środki organizacji pozarządowych.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; NGO; podmioty świadczące schronienie; podmioty ochrony zdrowia; inne właściwe instytucje i służby.

Cel szczegółowy 4.2.

Wspieranie procesu wychodzenia z bezdomności oraz odbudowy samodzielności życiowej i społecznej.

Kierunki działań:

- 4.2.1.** Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na rozpoznanie sytuacji osoby, ustalenie indywidualnych działań oraz stopniowe odzyskiwanie samodzielności.
- 4.2.2.** Rozwijanie poradnictwa psychologicznego, prawnego i zawodowego dostosowanego do sytuacji osób w kryzysie bezdomności.

4.2.3. Rozwijanie działań aktywizujących i reintegracyjnych wspierających powrót do uczestnictwa społecznego i zawodowego.

4.2.4. Wspieranie osób w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych, finansowych, zadłużeniowych i innych przyczyn utraty stabilności życiowej.

4.2.5. Rozwijanie współpracy z instytucjami rynku pracy i podmiotami ekonomii społecznej.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; Fundusz Pracy; środki europejskie; środki budżetu państwa; programy zewnętrzne; środki NGO.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; Powiatowy Urząd Pracy; NGO; podmioty ekonomii społecznej; inni partnerzy.

Cel szczegółowy 4.3.

Zapobieganie bezdomności i ograniczanie ryzyka utraty mieszkania.

Kierunki działań:

4.3.1. Rozwijanie działań wczesnej interwencji wobec osób i rodzin zagrożonych utratą mieszkania, zadłużeniem lub wykluczeniem mieszkaniowym.

4.3.2. Rozwijanie poradnictwa dotyczącego sytuacji mieszkaniowej, zadłużenia, spraw prawnych i możliwości uzyskania pomocy.

4.3.3. Wzmacnianie współpracy pomiędzy pomocą społeczną, gminą, jednostkami odpowiedzialnymi za gospodarowanie zasobem mieszkaniowym oraz organizacjami społecznymi.

4.3.4. Wspieranie działań umożliwiających utrzymanie mieszkania i odbudowę stabilności życiowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

4.3.5. Analizowanie możliwości rozwoju mieszkań treningowych i wspomaganych jako jednej z form wsparcia środowiskowego dla osób wymagających stopniowego usamodzielniania.

Źródła finansowania:

Środki własne Gminy; środki zewnętrzne; programy mieszkaniowe i społeczne; środki organizacji pozarządowych.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina; OPS; właściwe jednostki organizacyjne; NGO; podmioty mieszkaniowe; partnerzy lokalni.

OBSZAR 5: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ

Cel ogólny:

Wzmocnienie środowiskowego systemu wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży poprzez rozwój usług profilaktycznych, specjalistycznych, opiekuńczych, terapeutycznych, edukacyjnych i integracyjnych.

Cel szczegółowy 5.1.

Wzmocnienie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych oraz zapobieganie pogłębianiu się problemów rodzinnych.

Kierunki działań:

- 5.1.1.** Rozwijanie pracy socjalnej i asystentury rodziny dostosowanych do sytuacji rodzin doświadczających trudności opiekuńczych, wychowawczych lub społecznych.
- 5.1.2.** Zwiększanie dostępności poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego i wychowawczego.
- 5.1.3.** Rozwijanie psychoterapii, terapii rodzinnej i innych specjalistycznych form pomocy dla rodzin.
- 5.1.4.** Organizowanie warsztatów, konsultacji i szkoleń rozwijających kompetencje rodzicielskie oraz umiejętności wychowawcze.
- 5.1.5.** Wspieranie rodzin doświadczających przemocy, problemów uzależnień, kryzysów emocjonalnych lub innych trudności wpływających na funkcjonowanie rodziny.
- 5.1.6.** Rozwijanie działań wspierających rodziny dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi, edukacyjnymi lub zdrowotnymi.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; środki budżetu państwa; środki przeznaczone na profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom; środki europejskie; programy rządowe; środki NGO i granty.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; szkoły i placówki oświatowe; organizacje pozarządowe; podmioty specjalistyczne; instytucje kultury.

Cel szczegółowy 5.2.

Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i rozwojowego dla dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

- 5.2.1. Zwiększanie dostępności poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i logopedycznego dla dzieci i młodzieży.
- 5.2.2. Rozwijanie dostępności psychoterapii i innych form specjalistycznej pomocy odpowiadających na problemy emocjonalne, psychiczne i rodzinne.
- 5.2.3. Wspieranie wczesnego rozpoznawania trudności rozwojowych, emocjonalnych, edukacyjnych i społecznych oraz kierowania do odpowiedniej pomocy.
- 5.2.4. Rozwijanie wsparcia dla dzieci i młodzieży doświadczających przemocy rówieśniczej, hejtu, izolacji społecznej lub trudności w relacjach.
- 5.2.5. Wzmacnianie współpracy szkół, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i organizacji społecznych w zakresie udzielania i koordynowania wsparcia.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; środki budżetu państwa; środki programów zdrowotnych i profilaktycznych; środki europejskie; granty.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; szkoły; placówki oświatowe; podmioty ochrony zdrowia; NGO; specjaliści.

Cel szczegółowy 5.3.

Rozwój środowiskowych miejsc i form aktywności dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Kierunki działań:

- 5.3.1. Rozwijanie placówek wsparcia dziennego i innych środowiskowych form pomocy dla dzieci i młodzieży.
- 5.3.2. Tworzenie i rozwijanie miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic, klubów młodzieżowych i innych przestrzeni lokalnej aktywności.
- 5.3.3. Rozwijanie bezpłatnej lub niskokosztowej oferty zajęć sportowych, kulturalnych, edukacyjnych, artystycznych i rozwijających zainteresowania.
- 5.3.4. Rozwijanie działań wspierających naukę, rozwój kompetencji społecznych i emocjonalnych, radzenie sobie ze stresem oraz bezpieczne funkcjonowanie w przestrzeni cyfrowej.

5.3.5. Wspieranie inicjatyw młodzieżowych, wolontariatu i działań integrujących dzieci oraz młodzież z lokalną społecznością.

5.3.6. Rozwijanie działań przeciwdziałających uzależnieniom, przemocy rówieśniczej, hejtowi i innym zagrożeniom społecznym.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień; środki europejskie; programy rządowe; granty; środki NGO.

Podmioty odpowiedzialne:

Gmina; OPS; szkoły; instytucje kultury; organizacje pozarządowe; podmioty ekonomii społecznej; lokalni partnerzy.

Cel szczegółowy 5.4.

Wspieranie rodzin i dzieci w sytuacjach kryzysowych oraz ograniczanie konieczności umieszczania dzieci poza rodziną.

Kierunki działań:

5.4.1. Wzmacnianie pracy z rodzinami, których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, poprzez rozwój pracy socjalnej, asystentury i poradnictwa specjalistycznego.

5.4.2. Rozwijanie działań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania rodziny i zwiększenie możliwości sprawowania opieki nad dzieckiem w środowisku rodzinnym.

5.4.3. Wspieranie rodzin dzieci przebywających w pieczy zastępczej w procesie przygotowania do powrotu dziecka do rodziny biologicznej, o ile jest to zgodne z jego dobrem.

5.4.4. Rozwijanie współpracy pomiędzy OPS, szkołami, placówkami wsparcia dziennego, ochroną zdrowia, organizacjami społecznymi i podmiotami systemu pieczy zastępczej.

5.4.5. Wzmacnianie działań wspierających młodzież opuszczającą pieczę zastępczą w procesie usamodzielniania.

Źródła finansowania:

Budżet Gminy; środki budżetu państwa; środki programów społecznych; środki europejskie; środki właściwych jednostek powiatowych; środki NGO.

Podmioty odpowiedzialne:

OPS; Gmina; PCPR; szkoły; placówki wsparcia dziennego; podmioty systemu pieczy zastępczej; organizacje pozarządowe.

6.2. ZASADY REALIZACJI PLANU

Proces deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie gminy ma charakter długofalowy i strategiczny. Jego istotą jest systematyczne rozwijanie i wzmacnianie usług świadczonych w środowisku lokalnym oraz zwiększanie dostępności zindywidualizowanych form wsparcia, odpowiadających na zróżnicowane potrzeby mieszkańców. Podejmowane działania mają na celu tworzenie warunków sprzyjających jak najdłuższemu samodzielnemu funkcjonowaniu osób wymagających wsparcia oraz ograniczanie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej poprzez rozwój pomocy udzielanej w miejscu zamieszkania i w najbliższym otoczeniu społecznym.

Za realizację założeń Planu odpowiadają władze gminy oraz podległe im jednostki organizacyjne. Jednocześnie skuteczność procesu deinstytucjonalizacji wymaga aktywnego udziału mieszkańców, którzy są zarówno odbiorcami usług, jak i ważnymi uczestnikami działań podejmowanych na rzecz rozwoju lokalnego systemu wsparcia. Realizacja zaplanowanych działań wymaga współpracy różnych podmiotów, w szczególności instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorców, a także lokalnych liderów, grup nieformalnych i samych mieszkańców. Szczególne znaczenie ma rozwijanie partnerstw oraz inicjatyw opartych na zasobach i aktywności społeczności lokalnej, w tym wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej i innych form wzajemnego wsparcia.

Koordynację wdrażania Planu prowadzi wyznaczona jednostka odpowiedzialna za organizację i nadzór nad realizacją zaplanowanych działań. Do jej zadań należy w szczególności monitorowanie stopnia realizacji celów i przyjętych wskaźników, analiza zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz uwarunkowań społecznych, a także identyfikowanie możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój i zwiększanie dostępności usług społecznych. Ważnym elementem wdrażania Planu jest również systematyczna współpraca z partnerami lokalnymi, wymiana informacji i doświadczeń oraz bieżące dostosowywanie kierunków i form wsparcia do zmieniających się potrzeb mieszkańców i możliwości organizacyjnych gminy.

6.3. ZASOBY GMINY

Mieszkańcy gminy mogą korzystać z szerokiego zakresu usług i form wsparcia realizowanych przez podmioty działające zarówno na poziomie lokalnym, jak i powiatowym. System ten obejmuje działania z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz udzielania wsparcia osobom

i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Do najważniejszych podmiotów współtworzących lokalny system wsparcia należą m.in.:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Grupy diagnostyczno-pomocowe.

6.4. MONITORING I AKTUALIZACJA

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo na lata **2027–2031** będzie podlegał systematycznemu monitoringowi, którego celem będzie ocena postępów w realizacji zaplanowanych działań oraz stopnia osiągnięcia przyjętych celów. Prowadzenie monitoringu pozwoli na bieżące rozpoznawanie efektów podejmowanych działań, a także identyfikowanie obszarów, w których konieczne może być dostosowanie lub modyfikacja przyjętych rozwiązań.

Monitoring realizacji Planu będzie obejmował regularne gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących podejmowanych działań oraz ich rezultatów. Podsumowanie postępów będzie przedstawiane w formie corocznych informacji lub sprawozdań z realizacji Planu. Proces ten będzie prowadzony w powiązaniu z monitoringiem i ewaluacją **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żukowo**, co pozwoli zachować spójność planowanych działań oraz zapewnić ich powiązanie z szerszą polityką społeczną gminy.

Za organizację procesu monitorowania odpowiadać będzie podmiot wskazany przez **Wójta Gminy Żukowo**, który może wyznaczyć koordynatora realizacji Planu lub powołać zespół monitorujący. W pracach zespołu mogą uczestniczyć przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, instytucji i podmiotów współpracujących oraz organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej zaangażowanych w realizację usług społecznych.

Zakres monitoringu i ewaluacji będzie wynikał z celów określonych w Planie, przyjętych kierunków działań oraz wskaźników służących ocenie postępów w ich realizacji. Analiza tych informacji będzie stanowiła podstawę do oceny skuteczności podejmowanych działań oraz planowania dalszego rozwoju usług społecznych odpowiadających na zmieniające się potrzeby mieszkańców.

OBSZAR 1. OSOBY STARSZE

Cel ogólny:

Zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych dla osób starszych oraz wzmacnianie warunków umożliwiających im bezpieczne, samodzielne i aktywne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania oraz w lokalnej społeczności.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób starszych korzystających z usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania,
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- liczba osób starszych objętych usługami asystenckimi, sąsiedzkimi lub wolontariackimi,
- liczba osób korzystających z dziennych form wsparcia, klubów seniora i innych miejsc aktywności,
- liczba osób starszych uczestniczących w działaniach integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych i aktywizujących,
- liczba rodzin i opiekunów osób starszych korzystających z poradnictwa, grup wsparcia lub innych form pomocy,
- liczba inicjatyw i przedsięwzięć ograniczających samotność i izolację społeczną osób starszych.

OBSZAR 2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel ogólny:

Rozwój usług środowiskowych wspierających niezależne życie, samodzielność i uczestnictwo społeczne osób z niepełnosprawnościami oraz wzmacnianie wsparcia ich rodzin i opiekunów

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług świadczonych w miejscu zamieszkania,
- liczba osób objętych usługami asystencji osobistej,
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznych i wspierających samodzielność,
- liczba osób objętych opieką wytechnieniową oraz liczba rodzin korzystających z tego wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w rehabilitacji społecznej, funkcjonalnej i zawodowej,

- liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z działań aktywizujących społecznie, edukacyjnie lub zawodowo,
- liczba osób korzystających z transportu społecznego lub usług „door-to-door”,
- liczba działań lub inicjatyw zwiększających dostępność przestrzeni, usług i informacji dla osób z niepełnosprawnościami.

OBSZAR 3. OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM

Cel ogólny:

Rozwój dostępnego i środowiskowego systemu wsparcia osób doświadczających kryzysów psychicznych oraz ich rodzin, obejmującego pomoc specjalistyczną, środowiskową, integracyjną i profilaktyczną.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i innych specjalistycznych form wsparcia,
- liczba osób objętych środowiskowymi usługami wsparcia,
- liczba rodzin i bliskich osób w kryzysie psychicznym korzystających z poradnictwa lub innych form pomocy,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych oraz liczba ich uczestników,
- liczba osób uczestniczących w działaniach integracyjnych i aktywizujących,
- liczba działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących zdrowia psychicznego,
- liczba działań dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy,
- liczba działań informacyjnych upowszechniających wiedzę o dostępnych formach pomocy.

OBSZAR 4. OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE BEZDOMNOŚCIĄ

Cel ogólny:

Rozwój kompleksowego systemu wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością, łączącego pomoc interwencyjną z działaniami prowadzącymi do odzyskania stabilności, samodzielności i integracji społecznej.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób w kryzysie bezdomności objętych pomocą społeczną,
- liczba osób, którym zapewniono tymczasowe schronienie lub inną formę zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych,

- liczba osób objętych indywidualną pracą socjalną ukierunkowaną na wychodzenie z bezdomności,
- liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego lub zawodowego,
- liczba osób objętych działaniami aktywizacyjnymi, reintegracyjnymi lub wspierającymi powrót do samodzielności,
- liczba osób i rodzin objętych działaniami profilaktycznymi w związku z zagrożeniem utraty mieszkania,
- liczba działań z zakresu poradnictwa mieszkaniowego, zadłużeniowego i prawnego,
- liczba osób, które dzięki udzielonemu wsparciu utrzymały mieszkanie lub poprawiły swoją stabilność mieszkaniową.

OBSZAR 5. RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ

Cel ogólny:

Wzmocnienie środowiskowego systemu wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży poprzez rozwój usług profilaktycznych, specjalistycznych, opiekuńczych, terapeutycznych, edukacyjnych i integracyjnych.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną i asystenturą rodziny,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej lub logopedycznej,
- liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej lub psychoterapii,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z placówek wsparcia dziennego i innych środowiskowych form pomocy,
- liczba uczestników zajęć edukacyjnych, sportowych, kulturalnych, artystycznych i integracyjnych,
- liczba działań profilaktycznych dotyczących uzależnień, przemocy rówieśniczej, hejtu i innych zagrożeń społecznych,
- liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem w sytuacjach kryzysowych,
- liczba działań wspierających rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- liczba młodych osób opuszczających pieczę zastępczą objętych wsparciem w procesie usamodzielniania.

6.5. EWALUACJA

Realizacja założeń **Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo** będzie podlegała systematycznej ewaluacji w całym okresie jego obowiązywania. Ewaluacja będzie służyła ocenie stopnia realizacji przyjętych celów oraz skuteczności działań podejmowanych na rzecz rozwoju środowiskowych usług społecznych i zwiększania ich dostępności dla mieszkańców.

Ocena realizacji Planu będzie prowadzona z wykorzystaniem danych ilościowych i jakościowych, gromadzonych w toku monitorowania jego wdrażania. Analizie będą podlegały w szczególności informacje zawarte w sprawozdaniach, raportach, zestawieniach dotyczących realizowanych usług oraz innych materiałach pozwalających na ocenę przebiegu i rezultatów podejmowanych działań.

Ewaluacja będzie obejmowała nie tylko analizę stopnia wykonania zaplanowanych działań, ale również ocenę ich rezultatów i znaczenia dla mieszkańców gminy. Szczególna uwaga zostanie poświęcona zmianom w zakresie dostępności i różnorodności usług świadczonych w środowisku lokalnym oraz ich dostosowaniu do rozpoznanych potrzeb różnych grup mieszkańców.

Wyniki ewaluacji będą wykorzystywane do doskonalenia sposobu realizacji Planu, określania dalszych kierunków rozwoju usług społecznych oraz wprowadzania, w uzasadnionych przypadkach, zmian odpowiadających na zmieniające się potrzeby mieszkańców i uwarunkowania lokalne.

6.6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja działań określonych w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo będzie opierała się na wykorzystaniu różnych źródeł finansowania. Takie rozwiązanie umożliwi zapewnienie ciągłości realizowanych usług, rozwijanie istniejących form wsparcia oraz podejmowanie nowych działań odpowiadających na potrzeby mieszkańców. Finansowanie poszczególnych przedsięwzięć będzie zależało od ich charakteru, dostępnych instrumentów finansowych oraz możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

Do podstawowych źródeł finansowania realizacji Planu należeć będą:

- środki własne Gminy Żukowo,
- dotacje i środki z budżetu państwa,

- środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej oraz innych programów i funduszy zewnętrznych,
- środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej, w tym w ramach konkursów, grantów i programów współfinansowanych ze środków publicznych,
- odpłatność za wybrane usługi, w przypadkach i na zasadach określonych w obowiązujących przepisach.

Wysokość środków przeznaczanych na realizację poszczególnych działań będzie ustalana z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb mieszkańców, zakresu planowanych przedsięwzięć, możliwości finansowych Gminy Żukowo oraz dostępności środków zewnętrznych. Szczególne znaczenie będzie miało aktywne pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania, pozwalających na zwiększanie dostępności i rozwój środowiskowych usług społecznych.

7. PODSUMOWANIE I UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 639), do zadań własnych gminy należy podejmowanie działań wynikających z rozpoznanych potrzeb mieszkańców, w tym opracowywanie i realizacja programów służących wsparciu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Żukowo na lata 2027–2031 został opracowany w odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz wyzwania społeczne występujące na terenie gminy. Wśród istotnych uwarunkowań wpływających na kierunki rozwoju lokalnego systemu wsparcia znajdują się przede wszystkim zmiany demograficzne, w tym postępujące starzenie się mieszkańców, rosnące zapotrzebowanie na pomoc w codziennym funkcjonowaniu, przemiany dotyczące funkcjonowania rodzin oraz zmieniająca się sytuacja społeczna i zawodowa mieszkańców. Ważnym wyzwaniem pozostaje również zapewnienie odpowiednio dostępnych i zróżnicowanych usług dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób doświadczających kryzysów psychicznych, osób w kryzysie bezdomności oraz rodzin, dzieci i młodzieży wymagających wsparcia.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych oznacza rozwijanie takich form pomocy, które są dostępne możliwie najbliżej miejsca zamieszkania i codziennego funkcjonowania osób potrzebujących wsparcia. Istotą tego procesu jest tworzenie warunków sprzyjających

zachowaniu przez mieszkańców możliwie dużej samodzielności, niezależności i aktywności społecznej, przy jednoczesnym ograniczaniu konieczności korzystania z całodobowych form opieki instytucjonalnej. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie rozwój usług środowiskowych, opiekuńczych, specjalistycznych i asystenckich, a także wzmacnianie rodzin, opiekunów oraz zasobów i potencjału społeczności lokalnej.

Realizacja założeń Planu ma służyć zwiększaniu dostępności i różnorodności usług społecznych, poprawie ich jakości oraz lepszemu dopasowaniu form wsparcia do indywidualnej sytuacji i potrzeb mieszkańców. Jednocześnie Plan zakłada rozwijanie współpracy pomiędzy samorządem, jednostkami organizacyjnymi gminy, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz mieszkańcami. Tak ukierunkowane działania mają przyczynić się do budowania spójnego, dostępnego i bardziej środowiskowego systemu usług społecznych na terenie Gminy Żukowo.

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY – LATA 2023–2026 (PROGNOZA).....	7
WYKRES 2 ROZKŁAD PŁCI W GRUPIE ANKIETOWANYCH DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW .	8
WYKRES 3 WIEK BADANYCH MIESZKAŃCÓW.....	9
WYKRES 4 WYKSZTAŁCENIE BADANYCH MIESZKAŃCÓW.....	9
WYKRES 5 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW.....	10
WYKRES 6 GRUPY MIESZKAŃCÓW WYMAGAJĄCYCH PILNEJ OPIEKI – PROCENTOWE WARTOŚCI ŚREDNIEJ W SKALI OD 1 DO 10, GDZIE 1 OZNACZA " NAJPILNIEJSZA " (100%) A 10 - " NAJMNIJ PILNA" (0%).....	12
WYKRES 7 KORZYSTANIE PRZEZ MIESZKAŃCÓW Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	13
WYKRES 8 WIEDZA MIESZKAŃCÓW NA TEMAT USŁUG SPOŁECZNYCH.....	13
WYKRES 9 ŹRÓDŁA WIEDZY MIESZKAŃCÓW NA TEMAT USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE.....	14
WYKRES 10 ROZUMIENIE POJĘCIA DEINSTYTUCJONALIZACJI PRZEZ MIESZKAŃCÓW .	15
WYKRES 11 OPINIA MIESZKAŃCÓW NA TEMAT DEINSTYTUCJONALIZACJI	15
WYKRES 12 OCENA OTRZYMYWANIA WSPARCIA W SWOIM DOMU A INSTYTUCJACH PUBLICZNYCH	16
WYKRES 13 NAJBARDZIEJ POTRZEBNE USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE W OPINII MIESZKAŃCÓW.....	17
WYKRES 14 BARIERY UTRUDNIAJĄCE MIESZKAŃCOM KORZYSTANIE Z USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE.....	18
WYKRES 15 IDENTYFIKACJA POMOCY POTRZEBNEJ DLA OSÓB W KRYZYSIE PSYCHICZNYM.....	20
WYKRES 16 IDENTYFIKACJA POMOCY POTRZEBNEJ DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI.....	21

SPIS TABEL

TABELA 1 ISTOTNE PROBLEMY W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	10
TABELA 2 NAJPILNIEJSZE FORMY WSPARCIA DLA RODZIN I DZIECI W GMINIE	19
TABELA 3 POTRZEBY SPOŁECZNE W ŚWIELE BADAŃ ANKIETOWYCH POPULACJI GMINY ŻUKOWO.....	23
TABELA 4 GŁÓWNE ELEMENTY SYSTEMU USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE ŻUKOWO	26
TABELA 5 RODZINY OBJĘTE WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2022–2025	28
TABELA 6 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH W LATACH 2023–2025.....	29
TABELA 7 LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO	30
TABELA 8 WSKAŹNIK PRACY SOCJALNEJ	30
TABELA 9 KONTRAKTY SOCJALNE REALIZOWANE W RAMACH PRACY SOCJALNEJ	30
TABELA 10 WYBRANE ŚWIADCZENIA I USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ W 2025 R.	31